

ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონი

ქართულ ენაში მომზადების პროგრამის
სტუდენტებისათვის

ენისა და საგნის ინტეგრირებული
სწავლების კურსისთვის

გეოგრაფია

გამომცემლობა „მერიდიანი“
თბილისი 2015

ენობრივი კვლევისა და ანალიზის ინსტიტუტი

პროექტი

„არაქართულენოვან სტუდენტთა აკადემიური მხარდაჭერა ქართულ ენაში მომზადების პროგრამის ფარგლებში“

OPEN SOCIETY GEORGIA FOUNDATION
ფონდი ღია საზოგადოება საქართველო

გამოცემულია ფოხდი „ღია საზოგადოება - საქართველოს“ ფინანსური მხარდაჭერით. ავტორის/ავტორების მიერ საინფორმაციო მასალაში გამოთქმული მოსაზრება შესაძლოა არ გამოხატავდეს ფონდ „ღია საზოგადოება-საქართველოს“ პოზიციას. შესაბამისად, ფონდი არ არის პასუხისმგებელი მასალის შინაარსზე.

Published with the financial support of the Open Society Georgia Foundation. The views, opinions and statements expressed by the authors and those providing comments are theirs only and do not necessarily reflect the position of Open Society Georgia Foundation. Therefore, the Open Society Georgia Foundation is not responsible for the content of the information material

კონცეფციის ავტორები და შემდგენლები: **კახა გაბუნია, ჭაბუკი ქირია**

მთარგმნელი: **გისხანუმ ახმედოვა**

რედაქტორი: **ქეთევან გორჩიტაშვილი**

ISBN

აბაზანა სხვადასხვა წარმოშობის სიდიდისა და სიღრმის ჩადაბლება.

აბრაზია ოკეანეების, ზღვებისა და დიდ წყალსაცავთა ნაპირების ნგრევა ტალღების მოქმედებით.

აბრაზიული ბაქანი სანაპირო ბაქანი, ზღვის ძირისაკენ დამრეცად დაშვებული ფსკერის ზედაპირი, რომელიც აბრაზიითაა გამომუშავებული.

აბსოლუტური ასაკი ქანების ასაკი, რომელსაც ადგენენ ზოგიერთი ელემენტის, რადიოაქტიური დაშლის საფუძველზე,

აბსოლუტური მაქსიმუმი მეტეოროლოგიური ელემენტების ყველაზე დიდი მაჩვენებელი მრავალწლიური

Hovuz müxtəlif mənsəli böyüklükdə və dərinlikdə çuxur.

Abraziya okeanların, dənizlərin və böyük su hovuzlarının sahillərinin dalğaların təsiri ilə uçurulması.

Abraziv pilləkan sahil pilləkənina tərəf əyri əyilmiş dibin səthi. O, abraziya ilə işlənmişdir.

Absolyut yaş bəzi elementin, radioaktiv parçalanmanın əsasında təyin edilən yaş

Absolyut maksimum çoxillik müşahidə mərhələsində meteoroloji elementin ən böyük göstəricisi.

დაკვირვების პერიოდში.

აბსოლუტური მინიმუმი მეტეო-
როლოგიური ელემენტების
ყველაზე მცირე მაჩვენებე-
ლი მრავალწლიური
დაკვირვების პერიოდში.

აბსოლუტური ნული ტემპერა-
ტურა, რომლის დროსაც
წყდება მოლეკულების
მოძრაობა, ეს ტემპერა-
ტურაა (-) 273,15C.

აბსორბცია ხსნარიდან
გრუნტის ნაწილაკების მიერ
ნივთიერების ფიზიკური
შთანთქმა.

აგლომერატი ფხვიერი, სხვა-
დასხვა ზომის დაუხარის-
ხებელი ქანის მინერალური
ნამსხვრევები.

აგლომერაცია ქალაქის ტიპის
დასახლების სივრცობრივი
და ფუნქციონალური
ერთიანი დაჯგუფება,
რომელიც ქმნის საერთო
სოციალ-ეკონომიკურ და
ეკოლოგიურ სისტემას.

აგროეკოსისტემა არამდგრად-

Absolyut minimum çoxillik
müşahidə mərhələsində
meteoroloji elementlərin ən
kiçik göstəricisi.

Absolyut sıfır mollekulların
hərəkətinin dayandığı
temperatur, bu temperatur (-)
273,15C.

Absorbsiya məhluldan qırt
zərrəcikləri tərəfindən fiziki
sovurma.

Aqlomerat kövrək, müxtəlif ölçülü
çəşidləndirilməmiş süxurun
mineral qırıntıları.

Aqlomerasiya şəhər tipli
məntəqənin məkan və
funksional vahid
qruplaşdırması, ümumi sosial-
iqtisadi və ekoloji sistemi
yaradır.

Aqroekosistem kənd təsərrüfatı
məhsullarının yaradılması

დი, ხელოვნურად შექმნილი და ადამიანის მიერ რეგულარულად ხელშეწყობილი ეკოსისტემა სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოების მიზნით (საძოვრები, ბოსტანი, ბაღი, ვენახი და სხვა).

აგრომეტეოროლოგია

მეტეოროლოგიის ნაწილი, რომელიც სწავლობს მეტეოროლოგიური პირობების (ამინდის) როლს მცენარეების განვითარებაში.

აგრონომიული ნიადაგმცოდნეობა

ნიადაგმცოდნეობის ნაწილი, რომელიც სწავლობს ნიადაგს, როგორც საფუძველს სოფლის მეურნეობის წარმოებისათვის.

აგროცენოზი

ბიოტიკური გავრთიანება, შექმნილი სოფლის მეურნეობის პროდუქციის მაღალი მოსავლიანობის მიღების მიზნით.

ადამიანის ეკოლოგია

məqsədilə qeyri-sabit, süni yaradılmış və insan tərəfindən mütəmadi dəstəkləndirilmiş ekosistem (otlaqlar, bostan, bağ, üzümlük və s.)

Aqrometeorologiya

meteorologiyanın hissəsi, bitkilərin inkişafında metereoloji şərtlərin (havanın) rolunu öyrənir.

Aqronom torpaqşünaslığı

torpaqşünaslığın hissəsi, torpağı kənd təsərrüfatının aparılması üçün öyrənir.

Aqrosenoz

kənd təsərrüfatı məhsullarının yüksək məhsuldarlığının alınması məqsədilə yaradılmış biotik birləşmə.

İnsan ekologiyası

რება, რომელიც შეისწავლის ადამიანის ზემოქმედებას რთულ მრავალკომპონენტთან გარემოზე.

ადაპტაცია ორგანიზმის შეგუება ცვალებად გარემო პირობებთან.

ადგილობრივი ქარები ქმნიან განსაკუთრებულ ამინდის რეჟიმს განსაზღვრულ გეოგრაფიულ რაიონში, ხასიათდებიან ხშირი განმეორებადობით.

ადგილობრივი წყლები მიწის-ქვეშა წყლები, რომლებიც დაკავშირებულია გარკვეულ ქანებთან და გააჩნიათ გავრცელების უმნიშვნელო ფართობები.

ადსორბენტი მყარი ან თხევადი ნივთიერება, რომელთა ნაწილაკების ზედაპირზე ხდება ადსორბცია.

ადსორბცია ზედაპირული შთანთქმა.

აერობიოზი სიცოცხლე თავისუფალი ჟანგბადის

ჯოხკომპონენტილი მუხიტა ინსანის თასირინი ოყრანირ.

Adaptasiya orqanizmin dēyişkēn mūhit ŧārtlēri ilē uyğunlaşdırılması.

Yerli külēklē coğrafi rayonda xūsusi hava rejimini yaradır, sūrētli tēkrarlamalarla xarakterizē olunurlar.

Yerli sular yeraltı sular, onlar mūēyyēn sūxurlarla əlaqēdardır vē onların yayılmasının əhēmiyyētsiz sahēləri vardır.

Adsorbent mōhkēm vē ya maye maddē, onun zərrəciklərinin sēthində adsorbsiya baş verir.

Adsorbsiya sēthi sovrma.

Aerobioz sərbəst oksigen ŧārtlərində hēyat.

პირობებში.

აეროსფერო მიწის გარსი, რომელიც შედგება ატმოსფეროსგან, ნიადაგისა და ნიადაგქვეშა ჰაერისაგან.

აეროფოტოგადაღება დედამიწის ზედაპირის ფოტოგრაფირება თვითმფრინავიდან ან სხვა საფრენოსნო აპარატიდან.

აეროფოტოტოპოგრაფია ტოპოგრაფიის განხრად, რომელიც სწავლობს ტოპოგრაფიული რუკების შედგენის მეთოდებს აეროფოტოგადაღებების მასალების გამოყენებით.

ავიაციური მონიტორინგი ხორციელდება თვითმფრინავიდან, ვერტმფრენიდან, სხვა საფრენი აპარატიდან.

ავიფაუნა ფრინველთა სახეები, რომლებიც მუდმივად, დროებით, სემონურად ცხოვრობენ ან შემთხვევით მოხვდნენ ამ ტერიტორიაზე.

ავტოგენეზი თვითნარმოშობა,

Aerosfer torpağın qışası. O, atmosferdən, torpaqdan və yeraltı havadan ibarətdir.

Aerofotoçəkilis Yerin səthinin fotoşəklinin təyyarədən və ya başqa uçuş aparatından çəkilməsi.

Aerofototopoqrafiya topoqrafiya istiqaməti, aerofotoçəkilis materiallarının istifadəsi ilə topoqrafik xəritələrinin təşkili metodlarını öyrənir.

Aviasiya monitorinqi təyyarədən, vertolyotdan, başqa uçuş aparatlarından həyata keçirilir.

Aviafauna quşların növləri, onlar daim, müvəqqəti, mövsümi olaraq yaşayırlar və ya təsadüfən bu əraziyə düşmüşlər.

Avtogenez öz-özünə yaranma, daxili amillərin təsiri

ევოლუცია შინაგანი ფაქტორების შედეგად.

აზოტიანი წყლები ბუნებრივი წყლები, რომლებიც შეიცავენ აზოტს.

აისბერგი ოკეანეში მცურავი ან მეჩენზე აღმართული ყინულის გიგანტური ნატეხი.

აკვატორია წყლის ზედაპირის უბანი, ოკეანის, ზღვის ან ნავსადგურის ამა თუ იმ დადგენილ საზღვრებში.

აკლიმატიზაცია მცენარის ან ცხოველის ახალი სახის შექმნა ადგილობრივ ან აგროცენოზურ კომპლექსში.

აკუმულაცია ხმელეთზე ან წყლის აუზში ფხვიერი მინერალური და ორგანული პროდუქტების მექანიკური დაგროვების პროცესი.

აკუმულაციური ვაკე სხვადასხვა წარმოშობის ფხვიერი ნალექი ქანების დაგროვების შედეგად წარმოქმნილი ვაკე.

nəticəsində təkamül.

Azotlu sular təbii sular, onlar azotdan ibarətdirlər.

Aysberg (okeanda üzən və ya batmayan dik nəhəng buz parçası)

Akvatoriya suyun səthi sahəsi, okeanın, dənizin və ya limanın bu və ya digər təyin edilən sərhədlərində.

Aklimatizasiya bitkinin və ya heyvanın yeni növünün yaradılması, yerli və ya aqrosenoz kompleksdə.

Akumulyasiya quruda və ya su hovuzunda kövrək mineral və ya üzvi məhsulların mexaniki toplanılması prosesi.

Akkumulyativ sahə müxtəlif kövrək çöküntü filizlərinin toplanılması nəticəsində əmələ gəlmiş sahə.

აკუმულაციური მთები დედა-
მინის წიალიდან ან სხვა
ადგილებიდან მოტანილი
მასალის დაგროვების (მაგ,
ვულკანური პროდუქტების
და სხვა) შედეგად
წარმოქმნილი მთები.

აკუმულაციური რელიეფი რე-
ლიეფის ფორმების ერთო-
ბლიობა წარმოქმნილი
ზღვიური, მდინარეული,
ტბური, ეოლური,
ვულკანური აკუმულაციით.

აკუმულაციური ტერასა ციკლე-
რი ტერასის ერთ-ერთი
სახე, გამომუშავებული მდი-
ნარის, ზღვის ან ტბის მიერ
დაგროვილ ნაფენებში.

ალევრიტიზაცია ქანების ქიმიუ-
რი და ფიზიკური გამოფიტ-
ვის შედეგად მტერისებური
ნაწილაკების (ალევრიტის)
წარმოშობა.

ალკრეტი ალუმინის უანგით
გამდიდრებული გამო-
ფიტვის მკვრივი ქერქი.

ალპური მცენარეულობა მა-

Akkumulyativ dağlar yerin
dəriniyindən və ya başqa
yerlərdən gətirilmiş materialın
toplanılmasının (məs., vulkanik
məhsulların və s.) nəticəsində
yaradılmış dağlar.

Akkumulyativ relyef dənizin,
çayın, gölün, vulkanın
akumulyasiyası ilə yaranmış
relyef formalarının vəhdəti.

Akkumulyativ terasa çayın,
dənizin və ya gölün tərəfindən
toplanmış qatlarda dövrü
terasanın növlərindən biri.

Alevritizasiya süxurların kimyəvi
və fiziki boşalması nəticəsində
tozabənzər zərrəciklərin
(alevritin) əmələ gəlməsi.

Alkret alüminium turşusu ilə
zəngin boşalmanın möhkəm
qabığı.

Alp bitkiləri yüksəkdağlıq
bitkilərin tipi.

ღალმთიანი მცენარეულობის ტიპი.

ალპური სარტყელი ბუნებრივი სიმაღლითი სარტყელი ზომიერი და სუბტროპიკული განედების კარგად გატენიანებულ მთებში, სუბალპურსა და ნივიალურ სარტყლებს შორის.

ალპური რელიეფი თოვლითა და ყინულით მუდმივად დაფარული მთები, რომლებიც ხასიათდებიან ციცაბო კლდოვანი ფერდობებით, დაკბილული თხემებით და პიკებით.

ალტიმეტრია სიმაღლეების გაზომვა.

ალუვიონი მდინარეთა ხეობებში ნაკადების მიერ გადატანილი ნალექები.

ალუვიური ვაკე მდინარეთა აკუმულაციური მოქმედებით წარმოქმნილი ვაკე.

ალუვიური ტარასა მდინარის ტერასა აგებული მხოლოდ ალუვიონით.

Alp qurşağı mülayim və subtropik enlikdə yaxşı rütubətli dağlarda, subalp və nivial qurşaqlar arasında təbii yüksəklikdə qurşaq.

Alp relyefi qarla və buzla daim örtülü dağlar, onlar sıldırım qayalı yamaclarla, dişli zirvələr və piklərlə xarakterizə olunurlar.

Altimetriya yerin səthinin hündürlüklərinin ölçülməsi.

Alüvion çayların dərələrə axını tərəfindən gətirilən çöküntülər.

Alüviur dərə çayların akkumulativ təsirlə yaratdığı dərə.

Alüviur terasa çayın terasası təkcə alüvionla qurulmuş.

ანაბიოზი არახელსაყრელ ტემპერატურულ პირობებში სასიცოცხლო პროცესების დროებით შეჩერება ან შეწყვეტა.

ანადრომული მიგრაცია გამრავლების მიზნით ცხოველთა მიგრაცია ზღვიდან მდინარეში.

ანაერობული ორგანიზმები ორგანიზმები, რომლებიც უჟანგბადო გარემოში ბინადრობენ.

ანაერობული პროცესები მიკრობიოლოგიური, ბიოქიმიური და ქიმიური პროცესები, რომლებიც მიმდინარეობენ ჰაერში ჟანგბადის უკმარისობის ან საერთოდ არარსებობის პირობებში.

ანალოგიის მეთოდი მეტეოროლოგიაში - ამინდის გრძელვადიანი პროგნოზი, რომელსაც საფუძვლად უდევს დასკვნა მომავალ ატმოსფერულ პროცესებსა და მომავალ ამინდზე, ად-

Anabioz qeyri-əlverişli temperatur şərtlərində həyat proseslərinin müvəqqəti dayandırılması və ya kəsilməsi.

Anadromik miqrasiya çoxalma məqsədilə heyvanların dənizdən çaya miqrasiyası.

Anaerob orqanizmlər oksigensiz şərtlərdə yaşayan orqanizmlər.

Anaerob proseslər mikrobioloji, biokimyəvi və kimyəvi proseslər, onlar havada oksigenin çatışmazlığı və ya ümumiyyətlə olmadığı şərtlərdə davam edirlər.

Analogiya metodu meteorologiyada – havanın uzunmüddətli proqnozu, bunun əsasını gələcək atmosfer prosesləri və gələcək hava haqqında nəticə təşkil edir, əvvəllər baş verən hadisələrin analogiyası əsasında.

რე მომხდარი მოვლენების
ანალოგიის საფუძველზე.

ანამორფოიდი რუკა, რომლის
საფუძველი შინაარსობ-
რივად დამახინჯებულია.

ანემოლითი გაღუნული სტა-
ლაქტიტი ან სტალაგმიტი,
ჰელიქტიტის სახესხვაობა.

ანემოფილი მცენარეულობა,
რომელთ დამტვერვა ხდება
ქარის საშუალებით.

ანემოქორი მცენარეულობა და
სოკოები, რომლებიც ვრც-
ელდებიან ქარის საშ.-ბით.

ანთროპოგენები ბუნებრივი
ლანდშაფტის შეცვლა ანთ-
როპოგენული მოვლენების
ზეგავლენით.

ანთროპოგენური ნივთიერება
სფეროში ადამიანის საქმიან-
ობის შედეგად შეტანილი
ქიმიური შენაერთები.

ანთროპოგენური პროცესები
ადამიანის საქმიანობის შე-
დეგად რელიეფის წარმოშ-
ქმნელი პროცესები.

ანთროპოგენური რელიეფი

Anamorfoid xəritə, onun əsası
məzmun baxımından eybəcər
hala salınmışdır.

Anemolit əyilmiş stalaktit və ya
stalaqmit, heliktitin növü.

Anemofil bitki, onların tozlanması
külək vasitəsilə baş verir.

Anemoxor bitkilər və göbələklər,
onlar külək vasitəsilə yayılırlar.

Antropogenez təbii landşaftın
antropogen hadisələrin təsiri ilə
dəyişməsi.

Antropogen maddə yer kürəsində
insanın fəaliyyəti nəticəsində
daxil edilmiş kimyəvi
birləşmələr.

Antropogen proseslər insanın
fəaliyyəti nəticəsində relyefi
yaradan proseslər.

Antropogen relyef insanın
təsərrüfat işi ilə yaradılmış və

ადამიანის სამეურნეო საქმიანობით წარმოქმნილი ან სახეშეცვლილი რელიეფის ფორმათა ერთობლიობა.

ანთროპოგენური ფაქტორები ფაქტორები, რომლებიც განპირობებულია ბუნების ცალკეულ კომპონენტებსა და ბუნებრივ კომპლექსებზე ადამიანის ზემოქმედების სხვადასხვა ფორმით.

ანთროპოეკოლოგია ადამიანისა და მისი წინაპრების ეკოლუციური ეკოლოგია.

ანთროპოლოგია მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის ადამიანის წარმოშობას, ევოლუციას და მისი რასის ფიზიკური ცვლილებების კანონზომიერებას.

ანთროპოსისტემა ერთ მთლიანობაში განვითარებული კაცობრიობა, რომელიც მოიცავს ადამიანს, როგორც ბიოლოგიურ სახეს, ასევე მის მატერიალურ და სულიერ კულტურას.

ya növü dəyişdirilmiş relyefin formalar birliyi.

Antropogen amillər təbiətin ayrı-ayrı komponentlərinə və təbii komplekslərə insanın təsirinin müxtəlif formalarının səbəbi olan amillər.

Antropoekologiya insanın və onun əcdadlarının təkamül ekologi-yası.

Antropologiya elm, insanın əmələ gəlməsini, təkamülünü və onun irqinin fiziki dəyişikliklərinin qanunauyğunluqlarını öyrənir.

Antroposistem bir bütövdə inkişaf etmiş bəşəriyyət, insanın bioloji növünü, eləcə də onun maddi və mənəvi mədəniyyətini əhatə edir.

ანთროპოსპელეოლოგია სპელეოლოგიის ნაწილი, სწავლობს მღვიმეებს, რომლებშიც შემონახულია ადამიანის ცხოვრებისა და საქმიანობის კვალი.

ანტიგლაციალიზმი წარსულში დიდი გამყინვარების არსებობის უარყოფა. დაფუძნებულია ძველი გამყინვარების დამადასტურებელი ფაქტების იგნორირებაზე.

აპობიოსფერო ატმოსფეროს მაღალი ფენა, რომელიც მოკლებულია ცოცხალ არსებებს, ხოლო ბიოგენური ნივთიერება ხვდება მცირე რაოდენობით.

აპოგეა დედამიწიდან ყველაზე მეტად დაშორებული დედამიწის ან მთვარის ხელოვნური თანამგზავრის ორბიტის წერტილი.

არბოროსიდი ქიმიური ნივთიერება, რომელსაც იყენებენ არასასურვ. ხეების ან ბუჩ-

Antropospeleologia speleologiyanın bir hissəsi, mağaraları öyrənir, hansılarda insanın həyatı və fəaliyyəti izi qorunub saxlanılmışdır.

Antiqlasializm keçmişdə böyük buz dövrünün olmasını inkar edir. Qədim buzlaşdırmanı təsdiq edən faktların nəzərə alınmamasına əsaslanır.

Apobiosfer atmosferin yüksək qatı (60-80 km yuxarıda), canlı varlıqlar burada olmur, biogen maddələr çox az sayda təsadüf edilir.

Apogeya Yerdən çox aralı Yer in və ya Ayın sün i peykinin orbita nöqtəsi.

Arborosid kimyəvi maddə, onu xoşagəlməz ağacların və ya kolların məhv edilməsi üçün istifadə edirlər.

ქების გასანადგურებლად.
არეალი ფართობი, სივრცე,
რომელზედაც გავრცელე-
ბულია ესა თუ ის მოვლენა:
ქიმიური ელემენტების
ხსნარი, ზედაპირული და
მინისქვეშა წყლების
გაბინძურება და სხვა.

არეომეტრი ხელსაწყო, რომ-
ლითაც იზომება სითხის
სიმკვრივე.

არიდული ეროზია უდაბნოს
პირობებში ქარის მიერ წა-
რმოებული ნგრევეთი მოქ-
მედება, რასაც ახლავს სპე-
ციფიკური ფორმების გაჩენა
(მაგ, იარდანგები და სხვ.).

არიდული კარსტი არიდული
ჰავის პირობებში განვითა-
რებული კარსტი

არიდული კლიმატი ზომიერად
ცივი, მკვეთრად კონტინენ-
ტური კლიმატი, რომლის
დროსაც ატმოსფერული
ნალექები არ არის
საკმარისი მცენარეთა
ვეგეტაციისათვის.

Areal sahə, məkan, onda bu və ya digər hadisə yayılmışdır; kimyəvi elementlərin mayesi, səthi və yeraltı suların çirkləndirilməsi və s.

Areometr vasitə, onunla mayenin möhkəmliyi ölçülür.

Arid eroziya səhra şərtlərində külək tərəfindən yaranmış uçurumlu hərəkət, hansını da spesifik formaların yaranması müşaiət edir (məs., yardanqlar və s.)

Arid karst arid iqlim şərtlərində inkişaf etmiş karst

Arid iqlim mülayim soyuq, kəskin kontinental iqlim, bu zaman atmosfer çöküntüləri bitki vegetasiyası üçün kifayət etmir.

არიდული ლანდშაფტი ლანდშაფტი, რომელიც ფორმირდება მშრალი, რბილი ანდა ცხელი კონტინენტური კლიმატის პირობებში.

არიდული ნიადაგები ნიადაგები, რომლებიც ფორმირდებიან იქ, სადაც აორთქლება მეტია, ვიდრე სინოტივე და არ მიმდინარეობს ჩარეცხვის პროცესი სიღრმეში.

არიდული პროცესები გამოფიტვის, დენუდაციისა და აკუმულაციური პროცესების ერთობლიობა, რომლებიც მიმდინარეობს უდაბნოებში.

არტეზიული აუზი წნევიანი მიწისქვეშა წყლების აუზი, რომელიც დაკავშირებულია მეტწილად დანალექი ქანებით ამოვსებულ განსაზღვრულ გეოლოგიურ სტრუქტურებთან - სინკლინებთან, როფებთან, ღრმელებთან და სხვა.

არტეზიული წყლები წნევიანი

Arid landshaft quru, yumşaq və ya isti kontinental iqlim şərtlərində formalaşır.

Arid torpaqlar buxarlanmanın rütubətdən çox olduğu yerdə formalaşan torpaqlar və dərinlikdə yuyulma prosesi baş vermir.

Arid proseslər boşalmanın, denudasiyanın və akumulyativ proseslərin vəhdəti, onlar səhralarda baş verirlər.

Artezian hovuzu təzyiqli yeraltı suların hovuzu. Əsasən süxurlarla doldurulmuş müəyyənləşdirilmiş geoloji strukturlarla əlaqədardır – sinklinallarla, təpəciklərlə, çuxurlarla və s.

Artezian suları – təzyiqli yeraltı

მინისქვეშა წყლის ჰორიზონტი, რომელიც არის წყალგაუმტარ ფენებს შორის.

არტეზიული ჭა ჭაბურღილი, რომელიც ხსნის არტეზიულ წყალს.

არქეოლოგია მეცნიერება, რომელიც ძველი ხალხების კულტურასა და ყოფაცხოვრებას სწავლობს შემონახული ნივთიერი ძეგლების მიხედვით, ასეთი ძეგლების მოსაპოვებლად არქეოლოგები აწარმოებენ გათხრებს.

არქაული ერა დედამიწის გეოლოგიურ-ისტორიული უძველესი ერა.

არქტიკული უდაბნო მიწის ზედაპირული ეკოსისტემები, რომლებიც ვითარდება ექსტრემალურ ეკოლოგიურ პირობებში, ხასიათდება სითბოს დეფიციტით, მიწისზედა გამყინვარებებით.

su üfütü, sukeçirmöyän qatların arasındadır.

Artezian quyusu artezian suyunu açan qazma.

Arxeologiya qorunub saxlanılmış əşya abidələrinə əsasən qədim xalqların mədəniyyəti və məişətini öyrənən elm, belə bir abidələrin tapılması üçün arxeoloqlar qazıntı işləri aparırlar.

Arxaik dövr Yer in geoloji-tarixi qədim, yəni həyatın başlandığı dövr.

Arktik səhra torpağın səthi ekosistemlər, onlar ekstremal ekoloji şərtlərdə inkişaf edirlər, istiliyin qıtlığı, torpaqüstü buzlaqlarla xarakterizə olunurlar.

ატლასი რუკების კრებული.

ატლასი შეიძლება იყოს აგრეთვე ტაბულების, ნახაზების, ნახატების და სხვა.

ატმოსფერო გაზების გარსი, რომელიც გარს აკრავს დედამიწის ბირთვს.

ატმოსფერული წნევა წნევა, რომელსაც ატმოსფერული ჰაერი აწარმოებს მასში მოთავსებულ საგნებზე და მიწის ზედაპირზე.

აუზი დედამიწის ზედაპირის ნაწილი, საიდანაც ხდება წყლის ნაკადის მოხვედრა მდინარეში, მდინარეთა სისტემაში, ტბაში ან ზღვაში.

აუტობიოსფერო ბიოსფეროს ნაწილი, სადაც ვერ აღწევს მზის სხივი (ჰიდროსფეროსა და ლითოსფეროში).

აუტოეკოლოგია მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის ურთიერთობას ცალკეულ ორგანიზმსა და გარემოს შორის.

აფოტოსფერო ზღვაში, ღრმა

Atlas xəritələr toplusu. Atlas eləcə də cədvəllər, şəkillər, cizgilər və s. ola bilər.

Atmosfer qazların qabığı, yerin nüvəsini qabıq ilə örtür.

Atmosfer təzyiq atmosfer iqliminin onda yerləşmiş əşyaların və torpağın səthində aparın təzyiq.

Hovuz yerin səthi suyu, buradan su axını çaya, çaylar sisteminə, gölə və ya dənizə düşür.

Autobiosfer biosferin hissəsi, bura günəş şüası çatmır (hidrosfer və litosferə).

Autoekologiya elm, ayrı-ayrı orqanizm və mühit arasında əlaqələri öyrənir.

Afotosfer dənizdə, dərin su hövzələrində həyatın inkişafı

წყალსატევებში სიცოცხლის
განვითარების არე მზის
სხივების გარეშე (ოკეანეში
ინოღება აფოტურ ზონად).

აფტერშოკი ძლიერი მიწისძვ-
რის შემდეგ მომყოლი სუს-
ტი ბიძგები.

აქრონოზი დიდ მანძილზე
გაღანაცვლებისას საათის
სართყლის მკვეთრი
ცვალებადობით გამოწვე-
ული ჯანმრთელობის
დროებითი შერყევა.

აქტიური ზონა ქანების მდგო-
მარეობისა და თვისებების
დროებითი ცვალებადობის
ანომალური ინტერვალი.

აქტიური კარსტი კარსტი,
რომელიც ინტენსიურად
ვითარდება დღესაც.

აქტიური მყინვარი მყინვარი,
რომელიც წინ მიიწევს

ალმავალი წყლები წნევიანი
ანუ არტეზიული წყლები.

ბარი მეტ-ნაკლებად ვრცელი,
გაშლილი ტერიტორია,
ჩვეულებრივ დასახლე-

sahəsi, günəş şüaları xaricində
(okeaniyada afotik zona kimi
adlanır)

Aftershok güçlü zəlzələdən sonra
gələn zəif təkanlar.

Akronoz böyük məsafədə hərəkət
edərkən saat qurşağının kəskin
dəyişkənliyi ilə sağlamlığın
müvəqqəti sarsılması.

Aktiv zona hərəkət vəziyyətinin və
xassələrin müvəqqəti
dəyişkənliyinin anomal
intervalı.

Aktiv karst bu gün də intensiv
inkişaf edən karst.

Aktiv buzlaq irəli gedən buzlaq

Yuxarı qalxan sular təzyiqli, yəni
artezian suları

Aran geniş ərazi, adətən məskən
salınmış, əkin sahəsi.

ბული, სახნავმიწებიანი.

ბარის ქაობი იკვებება გრუნ-
ტის და ნაწილობრივ
ზედაპირული წყლებით.

ბარხანები ქარის მოტანილი
და მცენარეებით გაუმაგრე-
ბელი ფხვიერი ქვიშის
ბორცვები.

ბარხანული პირამიდები
პირამიდული ფორმის
ქვიშის გროვები, რომელიც
შედგება რამდენიმე თანა-
ბარი ზომის ციცაბო ფერ-
დობების მქონე სერებით.

ბარხანული სერები მცენარე-
ულობით დაუმაგრებელი
ქვიშების გროვები, რომლე-
ბიც გაჭიმულია გაბატონებუ-
ლი ქარის მიმართულებით.

ბაქანი კონტინენტური ქერქის
შედარებით სტაბილური
სეგმენტი, რომელზეც
ტექტონიკური მოძრაობები
სუსტად ვლინდება.

ბენტოსი ორგანიზმები,
რომლებიც ცხოვრობენ
ზღვის ფსკერზე.

Aran bataqlığı qrunť vė qismėn
səthi sularla qıdalanır.

Barxanlar küləyin gətirdiyi vė
bitkilərlə bərkiməmiş kövrək
qum təpəcikləri.

Barxan piramidaları piramida
formalı qum təpələri, bir neçə
eyni ölçülü sıdırım yamacları
olan təpəciklər.

Barxan təpəciklər güclü küləyin
istiqaməti ilə sıxışdırılmış
bitkilərlə bərkiməmiş qum
topaları.

Nərdivan kontinental qabıgın
nisbətən sabit seqmenti, onda
tektonik hərəkətlər zəif
aşkarlanır.

Bentos dənizin dibində yaşayan
orqanizmlər

ბენტოფაგი ცხოველები, რომლებიც იკვებებიან წყალსაცავების ფსკერზე მცხოვრები ორგანიზმებით.

ბიოგაზი გაზის ნარევი (მიახლოებითი შემადგენლობა: მეთანი 55–65%, ნახშირ-მუჯვის გაზი 35-45%, აზოტი, წყალბადი, გოგირდ-წყალბადის ნარევი), რომლებიც წარმოიქმნებიან სოფლის მეურნეობის ნარჩენების გახრჩხის შედეგად.

ბიოგენური აკუმულაცია ორგანიზმების ნარჩენები, რომელთა დაგროვებით წარმოიქმნება ნალექების განსაკუთრებული ტიპი.

ბიოგენური გარემო გარემო, რომლის წარმოშობაში ძირითადად მონაწილეობენ ორგანიზმები (განსაკუთრებით მცენარეული საფარი).

ბიოგენური პროცესები ორგანიზმების მოქმედება, რომელთაც გეომორფოლო-

Bentofaq su hövzələrinin dibində yaşayan orqanizmlərlə qidalanan heyvanlar.

Bioqaz qaz qatışı (təxmini tərkibi: metan 55-65%, karbon qazı 35-45%, azot, hidrogen, kükürd qarışığı), onlar kənd təsərrüfatı tullantılarının çürüməsi nəticəsində yaranırlar.

Biogen akkumulyasiya orqanizmlərin tullantıları, onların toplanılması ilə çöküntülərin xüsusi tipi yaranır.

Biogen mühit, onun yaranmasında əsasən orqanizmlər iştirak edirlər (xüsusilə də bitki örtüyü)

Biogen proseslər geomorfoloji əhəmiyyəti olan orqanizmlərin təsiri

გიური მნიშვნელობა აქვთ.

ბიოგეოცენოზი დედამიწის ზედაპირის გარკვეულ უბანზე ურთიერთშეპირობებული მახასიათებელი გეოლოგიური წყობით, ნიადაგებით, წყლის რეჟიმით, მიკროკლიმატით, მცენარეული გაერთიანებებით, ცხოველთა სამყაროთი და მიკროორგანიზმებით.

ბიოგეოცენოლოგია მეცნიერული დისციპლინა, რომელიც არკვევს ბიოგეოცენოზების ფორმირების, ფუნქციონირებისა და განვითარების კანონზომიერებებს.

ბიოენერგეტიკა მეცნიერება ენერჯის გარდაქმნის მექანიზმზე ორგანიზმის ცხოველმყოფის პროცესში.

ბიონდიკატორი ცოცხალი ორგანიზმები, რომელთა არსებობის, მდგომარეობისა და ქცევის მიხედვით შეიძლება მსჯელობა გარემო პირობების

Biogeosenoz Yerin səthinin müəyyən sahəsində qarşılıqlı şərtləndirilmiş xüsusiyyətlə geoloji quruluşlu, torpaqları, su rejimi, mikroiklimlə, bitki birləşmələri, heyvanlar aləmi və mikroorqanizmlərlə.

Biogeosenologiya bitki intizamı, biogeosenozların formalaşdırılmasını, fəaliyyətini və inkişafının qanunauyğunluqlarını araşdırır

Bioenergetika orqanizmin mübadilə prosesində enerji emalı mexanizmini öyrənən elm

Bioindikator varlığı, vəziyyəti və davranışının əsasında ətraf mühit şərtlərinin dəyişkənliyi keyfiyyəti haqqında müzakirələrin aparılması mümkün canlı orqanizmlər.

ცვალებადობის ხარისხზე.

ბიოლითები ქანები ან მინერალები, რომელთაც აქვთ ბიოგენური წარმოშობა.

ბიოლინები ორგანიზმთა ცხოველმოქმედების გაზისებური, თხევადი და მყარი პროდუქტები, რომლებიც ცვლიან გარემოს.

ბიომი მსხვილი სისტემურ-გეოგრაფიული დანაყოფი ბუნებრივ-კლიმატური ზონის ფარგლებში.

ბიოსპელეოლოგია სპელეოლოგიის დარგი, რომელიც სწავლობს ცოცხალ ორგანიზმებს მიწის ქვეშ.

ბიოსფერო გეოგრაფიული სარტყლის ერთ-ერთი სფერო, რომელიც მოიცავს ატმოსფეროს, ჰიდროსფეროსა და ლითოსფეროს ცოცხალი ორგანიზმებით დასახლებულ ნაწილს.

ბიოსფეროს ენერგეტიკული ბალანსი ბიოსფეროში შთანთქმული და გამოს-

Biolitlər süxurlar və ya minerallar, onların biogen mənşəsi vardır.

Biolinlər orqanizmlərin mübadiləsinin qazabənzər, maye və möhkəm məhsulları, onlar ətraf mühiti dəyişirlər.

Biom iri sistem-coğrafi bölgü təbii-iqlim zonası çərçivəsində.

Biospeleologiya speleologiya sahəsi, torpağın altında canlı orqanizmləri öyrənir.

Biosfer coğrafi qurşağın sahələrindən biri, atmosferin, hidrosferin və liosferin canlı orqanizmlərindən ibarətdir.

Biosferin energetik tarazlığı biosferdə sovrulmuş və şüalandırılmış enerjinin cəbri cəmi.

ხივებული ენერჯის
ალგებრული ჯამი.

ბიოცენოზი დედამიწის
გარკვეულ მონაკვეთზე
არსებულ ცოცხალ
ორგანიზმთა ნებისმიერი
ერთიანობა.

ბორა ძლიერი და მძაფრი
ქარი, რომელიც მთის
ფერდობზე გემოდან
ქვემოთ ქრის.

ბორიანი წყლები წყალი,
ბორის ნორმაზე მეტი
შემცველობით.

ბორცვი მცირე სიმაღლის
(200მ-მდე) მქონე რელიეფ-
ფის ფორმა, შედარებით
დამრეცი (30 გრადუსზე
ნაკლები).

ბუნება ბუნებისმცოდნეობის
საერთო ობიექტი.

ბუნებისმცოდნეობა სამეც-
ნიერო დისციპლინების
კომპლექსი, რომელიც
მიძღვნილია ბუნების
შესწავლისადმი. იგივეა,
რაც *ბუნებისმეტყველება*.

Biosenoz yerin müəyyən sahəsində
olan canlı orqanizmlərin
istənilən birliyi.

Bora güclü və kəskin külək, dağ
yamaclarında yuxarıdan aşağı
əsir.

Borat suları, boratın normadan
artıq tərkibi olan su

Təpəcik kiçik hündürlüyü olan
(200 m-ə qədər) relyef formalı,
nisbətən əyri (30 dərəcədən az)

Təbiət təbiətşünaslığın ümumi
obyekti

Təbiətşünaslıq elmi intizamlar
kompleksi, təbiətin
öyrənilməsinə həsr edilmişdir.
Eyni ilə təbiətşünaslıq.

ბუნებრივი (ეკოლოგიური)

წონასწორობის დარღვევა

ეკოსისტემის კომპონენტებისა და ელემენტების შემადგენლობაში პროცესების ურთიერთქმედების ცვლილება, რომელსაც საბოლოო ჯამში მიყვავართ მისი სხვა ეკოსისტემით შეცვლამდე ხანგრძლივი ან პირობითად უსასრულო დროით.

ბუნებრივი ლანდშაფტი რაც არ

არის შეცვლილი ადმიანის საქმიანობით და ხასიათდება ბუნებრივი განვითარებით.

ბუნებრივი პირობები ტერი-

ტორიის გეოგრაფიული მდებარეობის, ბუნებრივი რესურსებისა და გეოგრაფიული გარემოს (მაგ. მდინარეებისა და ტბების რეჟიმი, ჰავა, რელიეფი და ა.შ.) სხვა კომპონენტების ერთობლიობა.

ბუნებრივი რესურსები

Təbii (ekoloji) tarazlığın

pozulması ekosistemin komponentlərinin və elementlərin tərkibində proseslərin qarşılıqlı təsirinin dəyişməsi, ümumilikdə onun başqa ekosistemlə dəyişilməsinə qədər uzun müddət və ya şərti olaraq sonsuz vaxtla gedirik

Təbii landşaft insanın iş fəaliyyəti

dəyişdirilmişdir və təbii inkişafı xarakterizə olunur

Təbii şərtlər ərazinin coğrafi

yerləşməsinin, təbii resurslarının və coğrafi mühitin (məs., çayların və göllərin rejimi, iqlim, relyef və s.) başqa komponentlərin vəhdəti.

Təbii resurslar təbii

komponentlər, onlardan

ბუნებრივი კომპონენტები, რომლებსაც იყენებენ საწარმოო ძალთა განვითარების მოცემულ ეტაპზე აღამიანთა საზოგადოების მატერიალურ და კულტურულ მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლად. ბუნებრივი რესურსების მთავარი სახეობებია: მზის ენერჯია, დედამიწის შინაგანი სითბო, წიაღისეული, კლიმატი, წყალი, ნიადაგები, მცენარეულობა და ცხოველთა სამყარო.

ბუნებრივი სტიქია ბუნების მძლავრი მოვლენა, დამანგრეველი ძალა (ქარიშხალი, წყალდიდობა, მიწისძვრა, ღვარცოფი და სხვა).

ბუნებრივი ფილტრაცია წყლის განმენდა გამაჭუჭყიანებელი ნაწილაკებისაგან, ქანის მცირე ზომის ფორებსა და სიცარიელებში წყლის გადაადგილების შედეგად.

istehsalat qüvvələrinin inkişafının verilən mərhələsində insanların ictimai maddi və mədəni tələbatlarının yerinə yetirilməsi üçün istifadə olunur. Təbii resursların əsas xüsusiyyətləridir: günəş enerjisi, yerin daxili istiliyi, faydalı qazıntılar, iqlim, su, torpaqlar, bitkilər və heyvanlar aləmi.

Təbii fəlakət təbiətin güclü hadisəsi, uçurucu qüvvə (qasırğa, daşqın, zəlzələ, torpaq sürüşməsi və s.)

Təbii filtrasiya suyun çirkləndirici hissələrdən təmizlənməsi, süxurun kiçik ölçülü məsamələri və boşluqlarda suyun yerdəyişməsi nəticəsində.

ბუნებრივი ჭა კარსტული არხი, ვერტიკალური კედლებით, რომლის სიღრმე მეტია მის განივკვეთზე.

გაზის დინამიკა სწავლება აირისა და აირიანი სითხის მოძრაობის შესახებ.

გაზის ქული ნავთიანი გაზის დაგროვება გახსნილი ნავთიანი შრის ამონეულ ნაწილში.

გაზის წნევა წნევა, რომელიც მოქცეულია აირშემცველ ფენაში.

გალოფიტი მცენარეულობა, რომელიც შეგუებულია არსებობას დამარილებულ ნიადაგებზე.

გამდინარე წყალი მდინარეების წყალი, რომელსაც შეუძლია თან წაიღოს მყარი ნაწილაკები და აწარმოონ ეროზია.

გამოტუტვა მიწისქვეშა წყლების მიერ ქანების ზოგიერთი კომპონენტის გახსნა და გამოტანა.

Təbii quyu şaquli divarlarla karst kanalı, onun dərinliyi enindən artıqdır.

Qazın dinamikası qazlı və qazlı mayenin hərəkətini öyrənir.

Qaz papağı neftli qazın açılmış neftli parçanın yuxarı qalxmış hissəsində toplanılması.

Qazın təzyiqi qazdan ibarət qatda təzyiq.

Qalofit duzlaşdırılmış torpaqlarda yaşamağa adət etmiş bitkilər

Axar su bərk zərrəcikləri apara bilən və erroziya yarada bilən çayların suyu.

Rapa yeraltı sular tərəfindən süxurların bəzi komponentinin açılması və çıxarılması.

გამოფიტვა დედამიწის ზედა-პირის ამგებელი ქანების ნგრევისა და ქიმიური ცვლილებების პროცესების ერთობლიობა, რაც მიმდინარეობს ატმოსფეროს, წყლების და ორგანიზმების ზემოქმედებით.

გამოქარვა ნიადაგის ზედა ფენიერი ფენის გატანა ქარის მოქმედებით.

გამოქვაბული კლდეში გამოკვეთილი სათავსო.

გამყინვარება სხვადასხვა წარმოშობის ხანგრძლივად არსებული ბუნებრივი ყინულების ერთობლიობა.

გარემო ადამიანის გარემომცველი ცოცხალი და არაცოცხალი ბუნების ობიექტების ერთობლიობა.

გარემოს დაცვა ღონისძიებათა ერთობლიობა, რომელიც უზრუნველყოფს გარემოში არსებული ბუნებრივი წონასწორობის შენარჩუნებასა და აღდგენას.

Boşalma Yerin səthini quran süxurların uçurulması və kimyəvi dəyişikliklər proseslərinin vəhdəti, bu da atmosferin, suların və orqanizmlərin təsiri ilə baş verir.

Deflasiya torpağın yuxarı kövrək qatının küləyin təsiri ilə aparılması.

Mağara qayada ovulmuş yer

Buzlaşma müxtəlif mənşəli uzunmüddətli təbii buzların vəhdəti.

Ətraf mühit insanın ətrafındakı canlı və cansız təbiət obyektlərinin vəhdəti.

Mühitin müdafiəsi inzibati, təsərrüfat, texnoloji, siyasi-hüquqi və ictimai tədbirlər birliyi. Ətraf mühidə olan təbii tarazlığın qorunub saxlanması və bərpasını təmin edir.

გაუდაბნობა მიწის დეგრადაცია არიდულ, ნახევრად არიდულ და მშრალ რაიონებში.

გაყინვის ზონა დედამიწის ქერქის ზედაპირული ნაწილი, სადაც გრავიტაციული წყლები ზამთარში გარდაიქმნება ყინულად.

გაყინვის სიღრმე გრუნტის გაყინვის სიღრმის დონე მოცემული ადგილისათვის.

გეიზერი შადრევნისებურად ამოტყორცნილი წყარო, რომელიც პერიოდულად უშვებს ცხელ წყალსა და ორთქლს.

გენეზისი რაიმე გეოლოგიური წარმონაქმნების წარმოშობა გეოლოგიური პროცესების ზემოქმედებით.

გეოარქეოლოგია დედამიწის შემსწავლელი და არქეოლოგიური მცენიერებების მიჯნაზე აღმოცენებული მიმართულება, რომელიც კომპლექსური მეთოდის

Səhralaşdırma arid, yarımarid və quru rayonlarda torpağın deqradasiyası

Buzlaşma zonası Yerin qabığının səthi hissəsi, burada qravitasiya suları qışda buzlara çevrilir

Buzlaşmanın dərinliyi qrunտun donması səviyyəsi verilən yer üçün.

Qeyzer fəvvarə kimi püskürən mənbə, mütəmadi olaraq isti su və buxar buraxır.

Genezis hər hansı bir geoloji törəmələrin geoloji proseslərin təsiri ilə əmələ gəlməsi.

Geoarxeologiya yer kürəsini öyrənən və arxeoloji elmlərin səddində baş qaldırmış istiqamət. O, kompleksli metodikanın istifadəsi ilə arxeologiyanın problemlərini öyrənir.

გამოყენებით არქეოლოგი-
ის პრობლემებს სწავლობს.

გეობოტანიკა მეცნიერება
მცენარეთა გავრთიანების
შესახებ.

გეოგრაფია საბუნებისმეტყვე-
ლო და საზოგადოებრივ
მეცნიერებათა სისტემა,
რომელიც იკვლევს ბუნებ-
რივ და სანარმოო-ტერი-
ტორიულ გეოგრაფიულ
კომპლექსებს და მათ
კომპონენტებს.

გეოგრაფიული გარემო ბუნე-
ბრივი, ტექნიკური, ტექნო-
გენური, სოციალური და
ეკონომიკური ცხოვრების
პირობების ერთობლიობა.

გეოგრაფიული გარსი დედა-
მინის გარსი, რომელშიც
ერთმანეთს ეხებიან და
ერთიერთზემდებენ ატმო-
სფეროს ქვედა ფენები,
ლითოსფეროს ზედა
ნაწილი, ჰიდროსფერო და
ბიოსფერო.

გეოგრაფიული გეომორფო-

Geobotanika bitkilərin birləşməsi
haqqında elm.

Coğrafiya təbiətşünaslıq və ictimai
elmlər sistemi. Təbii və
istehsal-ərazi coğrafi
kompleksləri və onların
komponentlərini araşdırır.

Coğrafi mühit təbii, texniki,
texnogen, sosial və iqtisadi
həyat şərtlərinin birliyi

Coğrafi qişa Yer in qişası, onda
atmosferin alt qatları, litosferin
yuxarı hissəsi, hidrosfer və
biosfer bir-birinə toxunur və
qarşılıqlı təsirdə olurlar.

Coğrafi geomorfologiya elmi
istiqamət, Yer in səthində

ლოგია სამეცნიერო მიმართულება, რომელიც სწავლობს დედამიწის ზედაპირზე რელიეფის ფორმების გავრცელების კანონზომიერებებს.

გეოგრაფიული ზონა დედამიწის ზედაპირის განედური და ზონალური ფიზიკურ-გეოგრაფიული დაყოფის ერთ-ერთი ყველაზე მაღალი საფეხური, გამოცალკევებული გეოგრაფიულ სარტყელში.

გეოგრაფიული სარტყელი მიწის ზედაპირის განივ-ზონალური, ფიზიკურ-გეოგრაფიული დაყოფის უმაღლესი საფეხური, რომელიც ხასიათდება თერმული პირობების ერთიანობით.

გეოდინამიკა დედამიწის შემსწავლელ მეცნიერებათა სისტემის შემადგენელი ნაწილი, რომლის კვლევის საგანია ენდოგენური პროცესებით შექმნილი

reliefin formalaşdırılmasının yayılması qanunauyğunluqlarını öyrənir.

Coğrafi zona Yerin səthinin enlik və zonal fiziki-coğrafi bölgüsünün ən yüksək pillələrindən biri, coğrafi qurşaqda ayrılmışdır.

Coğrafi qurşaq torpağın səthinin enli zonal, fiziki-coğrafi bölgüsünün ali pilləsi, hansı ki, termik şərtlərin birliyi ilə xarakterizə olunur.

Geodinamika Yeri öyrənən elmlər sisteminin tərkib hissəsi, onun tədqiqatı predmeti endogen proseslərlə yaranmış relief formaları.

რელიეფის ფორმები.

გეოეკოლოგია გეოეკოლოგია სწავლობს გეოგრაფიული გარემოს სივრცობრივ დიფერენციაციას ბუნებისა და საზოგადოების ურთიერთგემოქმედების პროცესში და ამ გემოქმედების ოპტიმიზაციის გზებს.

გეოიზოთერმა ხაზები რუკაზე ან გეგმაზე, რომლებიც აერთებენ ერთნაირ ტემპერატურის წერტილებს მიწის ქერქში.

გეოიზოთერმული რუკა რუკა, რომელზედაც დატანილია თანაბარი ტემპერატურის, გრადიენტებისა და გეოთერმული საფეხურების ხაზები.

გეოლოგია მეცნიერებათა კომპლექსი დედამიწის ქერქის და დედამიწის უფრო ღრმად განლაგებული სფეროების შედგენილობაზე, აღნაგობასა და განვითარების ისტორიაზე.

Geoekologiya təbiətin və ictimaiyyətin qarşılıqlı təsiri prosesində coğrafi mühitin məkan differensiasiyasını və bu təsirin optimallaşdırılması yollarını öyrənir.

Geoizoterma xəritədə və ya planda xətlər, onlar torpağın qabığında eyni temperatur nöqtələrini birləşdirir.

Geoizotermik xəritə eyni temperatur, qradientlər və geotermik pillənin xətləri yerləşdirilmiş xəritə

Geologiya Yer in qabığının və yerin daha dərin yerləşmiş sahələrinin təşkilində, quruluşu və inkişafı tarixində elmlər kompleksi.

გეოლოგიური ასაკი დრო გეოლოგიური სხეულის ან რომელიმე მოვლენის გაჩენიდან.

გეოლოგიური პროცესები პროცესები, რომლებიც ცვლის დედამიწის რელიეფს, იწვევს ქანებისა და მინერალების დაშლას.

გეოლოგიური რუკა ასახავს დედამიწის ზედაპირის რომელიმე უბნის გეოლოგიურ აღნაგობას.

გეოლოგიური სტრუქტურა სხეულის წოლის ფორმები, რომლისგანაც შედგება დედამიწის ქერქი მოცემულ უბანზე.

გეოსისტემა გეოლოგიური ბუნებრივი და ხელოვნური ობიექტების ურთიერთმოქმედების ერთობლიობა.

გეოსპელეოლოგია სპელეოლოგიის დარგი, რომელიც სწავლობს კარსტულ მღვიმეთა წარმოქმნას, განვითარებას და თანამედ-

Geoloji yaş geoloji cismin və ya hər hansı bir hadisənin yaranmasından keçmiş vaxt.

Geoloji proseslər yerin relyefini dəyişən, süxur və mineralların parçalanması-dəyişməsinə səbəb olan proseslər

Geoloji xəritə Yerın səthinin hər hansı bir sahəsinin geoloji quruluşunu təsvir edir.

Geoloji struktur cismin uzanılmış formaları, onlardan verilən sahələrdə yerin qabığı təşkil olunur.

Geosistem geoloji təbii və süni obyektlərin qarşılıqlı təsir birliyi

Geospeleologiya speleologiyanın sahəsi, karst mağaralarının əmələ gəlməsini, inkişafını və müasir vəziyyətini öyrənir.

როვე მდგომარეობას.

გეოტექნიკა გეოლოგიის დარგი, რომელიც სწავლობს დედამიწის ქერქის სტრუქტურებს, მოძრაობებს, დეფორმაციებს და განვითარებას.

გეოფიზიკა მეცნიერებათა კომპლექსი, რომელიც სწავლობს დედამიწის შინაგან აგებულებას, ფიზიკურ თვისებებსა და მის გეოსფეროებში მიმდინარე პროცესებს.

გეოქრონოლოგია სხვადასხვა ასაკის ქანების წარმოქმნის პროცესების დრო და თანმიმდევრობა

გვალვა ბუნებრივი მოვლენა, რომელიც უარყოფითად მოქმედებს მიწის რესურსების საწარმოო სისტემაზე.

გვირაბი დიდი განიკვეთის მქონე ჰორიზონტული ან სუსტად დახრილი დერეფანი.

Geotektonika geologiyanın sahəsi. Yerin qabığının strukturlarını, hərəkətlərini, deformasiyalarını və inkişafını öyrənir.

Geofizika elmlər kompleksi, Yerin daxili quruluşunu, fiziki xassələrini və onun geosferlərində baş verən prosesləri öyrənir.

Geoxronologiya müxtəlif yaşda olan süxurların yaranma prosesləri vaxtı və ardıcılığı

Quraqlıq təbii hadisə, torpaq resurslarının istehsal sistemində mənfə təsir göstərir

Tunel böyük eni olan üfqə və ya azca əyri dəhliz

გლაციოლოგია მეცნიერება დედამიწის ზედაპირის და მიწისქვეშა ბუნებრივი ციკლების ყველა ფორმის შესახებ (მყინვარები, თოვლის საფარი, წყალსატევების ციკლსაფარი და სხვ.).

გლაციოსფერო თოვლ-ციკლოვანი წარმონაქმნების ერთობლიობა დედამიწის ზედაპირზე, ატმოსფეროში, ჰიდროსფეროსა და ლოთოსფეროში.

გლექტერი მთის ხეობაში. ჩანაღვლილი ციკლის ერთიანი მასა.

გლობუსი დედამიწის, მთვარის, პლანეტებისა და ვარსკვლავიანი ცის შემცირებული სფეროსებური მოდელი, რომელზეც გამოსახულია მათი ზედაპირი, შენარჩუნებულია ძირითადი კონტურები და ფართობების თანაფარდობა.

გობი ვაკე და ბეჭობიანი უდაბნოების და ნახევარუ-

Qlasiologiya Yerin səthinin və yeraltı təbii buzların bütün forması haqqında (buzlaqlar, qar örtüyü, su hovuzlarının buz örtüyü və s.)

Qlasiosfer qar-buzlaq törəmələrinin vəhdəti Yerin səthində, atmosferdə, hidrosfer və litosferdə.

Qletçer buzun bircə kütləsi yatmış dağ ağaclığında.

Qlobus Yerin, ayın, planetlərin və ulduzlu göyün kiçilmiş kürəyəbənzər modeli, onda onların səthi əks edilmişdir, əsas konturlar və sahələrin nisbəti saxlanılmışdır.

Qobi dərə və təpə səhralarının və yarım səhraların landşaftlarının ümumi adı.

დაბნობის ლანდშაფტების
საერთო სახელწოდება.

გრაველიტი შეცემენტებული
ლორღი.

გრავიტაციული პროცესები
რელიეფწარმომქმნელი
პროცესები, რომლებიც
მიმდინარეობს უმთავრე-
სად მთებში და შეპირობე-
ბულია უშუალოდ სიმძიმის
ძალის ზემოქმედებით.

გრავიტაციული რელიეფი
რელიეფი, რომელიც
წარმოქმნილია ფერდო-
ბების გრავიტაციული
პროცესებით.

გრავიტაციული წყალი წყალი,
რომელიც მოძრაობს სიმ-
ძიმის ძალით ნიადაგსა და
გრუნტში.

გრიგალი ატმოსფერული
წარმონაქმნი ჰაერის
მბრუნავი მოძრაობის
დროს. მაგალითად:
ციკლონი, ქარბორბალა,
ძლიერი გრიგალი და სხვ.
გრუნტების გაყინვა წყალშემ-

Qravelit sementləşdirilmiş çınqıl.

Qravitasiya prosesləri relyef
yaradan proseslər, onlar əsasən
dağlarda baş verirlər və birbaşa
ağırliq qüvvəsinin təsiri ilə
şərtləndirirlər

Qravitasiya relyefi yamacların
qravitasiya prosesləri ilə
yaranmış relyef.

Qravitasiya suyu ağırliq qüvvəsi
ilə torpaqda və qruntda hərəkət
edir.

Qasırğa havanın çevrilən hərəkəti
zamanı atmosfer törəməsi.
Məsələn: siklon, tufan, güclü
qasırğa və s.

Qruntların dondurulması sudan
ibarət qruntların bərkiməsi

ცველი გრუნტების
გამაგრება (მაგ, მცურავე-
ბის) ხელოვნური გაყინვის
მეთოდით სამთო და
საამშენებლო სამუშაოების
იოლადა შესასრულებლად.

გრუნტომცოდნეობა საინჟინ-
რო გეოლოგიის დარგი,
რომელიც შეისწავლის
გრუნტების სხვადასხვა
გენეტიური ტიპების
შედგენილობას, აღნაგობას
და ფიზიკურ-მექანიკურ
თვისებებს.

გრუნტი ყოველგვარი ნიადა-
გის ქანი.

გრუნტის წნევა ქანებით გამო-
წვეული წნევა შემოფარ-
გლულ კონსტრუქციებზე
ანდა გარემოზე.

გრუნტის წყლები წყლები,
რომლებიც ზედაპირიდან
პირველსავე წყალშემაკავე-
ბელ შრეზეა განლაგებული.

გრუნტის წყლის აუზი გრუნ-
ტის წყლის ნაკადის აუზი.

გრუნტმცოდნეობა საინჟინრო

(მას., სურუშენლერინ) სუნი
dondurulma metodu ile dađ vā
inşaat işlerinin asanlaşdırılması
üçün.

Qruntsünaslıq mühendis
geologiyasının sahəsi,
qruntların müxtəlif genetik
tiplərinin tərkibini, quruluşunu
və fiziki-mexaniki xassələrini
öyrənir.

Qrunnt hər növ torpaq süxuru.

Qrunntun təzyiqi süxurların səbəb
olduđu təzyiq konstruksiyalar
və ya mühitlə əhatə olunmuş

Qrunnt suları səthdən birinci su
saxlayan parçada yerləşmiş
sular

Qrunnt sularının hövzəsi qrunnt
suları axını hovuzu

Qruntsünaslıq mühəndislik
geologiyasının sahəsi.

გეოლოგიის დარგი, რომელიც სწავლობს გრუნტების გენეტიკურ ტიპებს, სტრუქტურასა და ფიზიკურ-მექანიკურ თვისებებს.

გუჯირი სოდის ნალექები.
ტბებში.

ღამბა ბუნებრივი კალაპოტისპირა ზვინული, რომლის სიმაღლე ჭალიდან 6-8 მდეა.

დატბორვა გარკვეული დროით ტერიტორიის წყლით დაფარვა, წყალდიდობის, წყალმეტობის ან წყალმოვარდნის პერიოდში.

დატბორვის ზონა ტერიტორია, რომელიც იფარება წყლით, მდინარეებში წყალდიდობისა და წყალმოვარდნის პირობებში

დასული ლანდშაფტი ლანდშაფტი, რომელშიც აკრძალულია ყველაფერი ან რეგლამენტირებულია სამეურნეო საქმიანობის ზოგიერთი სახე.

Qruntların genetik tiplərini, strukturu və fiziki-mexaniki xassələri öyrənir.

Hücir göllərdə soda çöküntüsü

Torpaq bənd təbii məcranın örtülməsi, onun hündürlüyü 6-8 metrə qədərdir.

Subasma müəyyən vaxtda, daşqın və sel zamanı ərazinin su ilə örtülməsi.

Su basılmış zona su ilə örtülən ərazi, çaylarda daşqın və sel şərtlərində

Qorunan landşaft hər növ və ya təsərrüfat fəaliyyətinin bəzi növünün reqlamentlə qadağa qoyulduğu landşaft

დაცული ტერიტორია განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონე სახმელეთო ტერიტორია და (ან) აკვატორია, რომლის დაცვა და მართვა ხორციელდება გრძელვადიან და მყარ სამართლებრივ საფუძველზე.

დაჭაობება ჭაობის წარმოშობის პროცესი მიწის ზედაპირის ძლიერ ტენიანად გვილებზე.

დებიტომეტრი წყლის ხარჯის გამომი ხელსაწყო.

დეგაზაცია გაზის ბუნებრივი ან ხელოვნური გამოყოფა სითხიდან (მაგ. თიხოვანი ხსნარიდან) ან რომელიმე ბუნებრივ კოლექტორიდან.

დედამიწა მზის სისტემის მესამე პლანეტა, რომელიც მოძრაობს მის ირგვლივ, ელიფსური ორბიტის გასწვრივ 29,765 კმ/წმ საშ. სიჩქარით და საშუალოდ მზიდან 149,6 მლნ კმ.

Qorug ərazisi xüsusi əhəmiyyətə malik quru ərazi və ya akvatoriya, onun qorunması və idarə edilməsi uzunmüddətli və möhkəm hüquqi əsasda həyata keçirilir.

Bataqlaşdırma torpağın səthinin çox rütubətli yerlərində bataqlığın yaranma prosesi.

Debitometr suyun xərcini ölçən alət.

Deqazasiya qazın mayedən (məs., gilli mayedən) təbii və ya süni ayrılması və ya hər hansı bir təbii kollektordan.

Yer günəş sisteminin üçüncü planeti. Günəşin ətrafında hərəkət edir, ellipsik orbita ətrafında 29,765 km/san orta sürətlə və orta hesabla günəşdən 149,6 mln km aralıda.

დაშორებით.

დედამინისმცოდნეობა

ფიზიკური გეოგრაფიის დარგი, რომელიც შეისწავლის გეოგრაფიული გარსის შედგენილობის, სტრუქტურისა და განვითარების ზოგად კანონზომიერებებს.

დედუქცია რელიეფის განვითარების ანალიზის მეთოდი ლოგიკური დასკვნის გზით ზოგადიდან კერძოსაკენ.

დელტა ზღვაში ან ტბაში შეჭრილი მდინარის შესართავი, რომელიც აგებულია რიყით და გადაკვეთილია მეტ-ნაკლებად დატოტვილი მდინარის ნაკადებით. გააჩნია ვაკე ზედაპირი, ხშირად დაჭობებულია.

დემოგრაფია სტატისტიკის დარგი, რომელიც იკვლევს მოსახლეობის სქესობრივ და ასაკობრივ შედგენილობას და მის დინამიკას.

Yerşünashlıq fiziki coğrafiyanın sahəsi. Coğrafi qabıǵın tǵskilini, strukturunu vǵ inkişafının bǵzi qanunauyǵunluqlarını ǵyrǵnır.

Deduksiya relyefin inkişafı analizi metodu, mǵntıqı nǵticǵ yolu ilǵ ümumidǵn özǵlǵ.

Delta çayların mǵnsǵb hissǵsindǵ (dǵnizǵ tǵküldüyü yerdǵ) əmǵlǵ gǵtirdiyi qollar vǵ onların arasında çǵküntüdn ibarǵt sahǵ, çay tǵküntülǵrindǵn əmǵlǵ gǵlǵn düzǵnlik.

Demoqrafiya statistikanın sahəsi. Əhalinin cinsi vǵ yaş tǵrkibini vǵ onun dinamikasını tǵdqıq edir.

დემოგრაფიული აფეთქება
ქვეყნის მოსახლეობის
სწრაფი ზრდა.

დენუდაცია ქანების ნგრევის
პროდუქტების გადარეცხ-
ვისა და გადატანის პრო-
ცესი.

დეფლაცია ქანებისა და ნიადა-
გების დაშლა ქარის მოქმე-
დებით.

დეფორმაცია მყარი სხეულის
მოცულობის ან ფორმის
შეცვლა.

დეჰიდრატაცია ქანებიდან და
მინერალებიდან წყლის
გამოყოფის პროცესი.

დისტილაცია სითხის გამოხდა
განმენდისა და კონ-
ცენტრაციის შეცვლის
მიზნით.

დიუნა ქვიშიანი ბორცვები,
წარმოშობილი ქარის
მოქმედებით.

დიუნების ზღვა უდაბნოს
ვრცელი ტერიტორია
ეოლური რელიეფით.

Demoqrafik partlayış ölkə
əhalisinin sürətli artımı

Denudasiya süxurların uçurulma
məhsullarının yuyulması və
aparılması prosesi.

Deflasiya süxurların və torpaqların
parçalanması küləyin təsiri ilə.

Deformasiya möhkəm cismin
həcmnin və ya formasının
dəyişilməsi.

Dehidratasiya süxurlardan və ya
minerallardan suyun ayrılma
prosesi.

Distilasiya təmizlənmə və
konsentrasiyanın dəyişilməsi
məqsədilə mayenin ayrılması.

Dyuna küləyin təsiri ilə əmələ
gəlmiş qumlu təpəciklər.

Dyunalar dənizi Eol relyefli
səhranın geniş ərazisi

დრეიფი რაიმე საგნის (ყინულის მთის, ხომალდის და სხვა) პასიური გადაადგილება.

დრენაჟი დაშრობის მეთოდი, რომელიც უზრუნველყოფს გრუნტის წყლების დონის დაწევას.

დრენაჟული წყლები წყლები, რომლებიც იკრიბებიან სადრენაჟო ნაგებობით.

დრენირებული ფართობი ფართობი, სადაც ბუნებრივად ხდება გრუნტისა და ზედაპირული წყლების დრენირება.

დროებით წყაროები მოქმედებენ მხოლოდ დროებით, ძლიერი, ხანგრძლივი წვიმების შემდეგ.

ეგზალური გარემო სხვა ორგანიზმების სხეულზე მცხოვრებ ორგანიზმთა გარემო.

ევრიფაგები ყოვლისმჭამელი ცხოველები, რომლებიც იკვებებიან მცენარეული და ცხოველური წარმოშობის

Dreyf hər hansı bir əşyanın (buz dağının, gəmisinin və s.) passiv yerdəyişməsi.

Drenaj qurutma metodu. Qrunt sularının səviyyəsinin aşağı düşməsinə təmin edir.

Drenaj suları drenaj tikililəri ilə toplanılan sular.

Drenajlaşdırılmış sahə təbii olaraq qrunt bə səthi suların drenajlaşdırılması baş verən sahə.

Müvəqqəti bulaqlar yalnız müvəqqəti, güclü, uzunmüddətli yağışlardan sonra olurlar.

Eqzal mühit başqa orqanizmlərin cismində yaşayan orqanizmlər mühiti.

Evrifaqlar hər şeylə qidalanan heyvanlar, onlar bitki və heyvan mənşəli müxtəlif yemlərlə qidalanırlar.

სხვადასხვა საკვებით.

ეკოლოგია ბიოლოგიის ნაწილი, რომელიც სწავლობს ორგანიზმებისა და გარემოს ურთიერთდამოკიდებულებას.

ეკოლოგიური არეალი რეგიონი, სადაც სახეობას შეუძლია იცხოვროს მისთვის მისაღებ პირობებში.

ეკოლოგიური აფეთქება ცოცხალი ორგანიზმების მასიური გამრავლება.

ეკოლოგიური გარემო იგივეა, რაც გარემო, მხოლოდ ცოცხალ ორგანიზმებთან ან ობიექტებთან მიმართებით.

ეკოლოგიური გეოგრაფია ბიოგეოგრაფიის დარგი, რომელიც შეისწავლის თნამედროვე გარემოს ზემოქმედებას ორგანიზმების გეოგრაფიულ გავრცელებაზე.

ეკოლოგიური კატასტროფა ბუნებრივი ანომალია.

ეკოლოგიური ფაქტორები

Ekologiya biologiyanın hissəsi. Orqanizmlərin və ətraf mühitin qarşılıqlı münasibətini öyrənir.

Ekoloji areal növün onun üçün uyğun şərtlərdə yaşaya biləcəyi region.

Ekoloji partlayış canlı orqanizmlərin kütləvi şəkildə çoxalması

Ekoloji mühit eynilə mühitdir, yalnız canlı orqanizmlərlə və ya obyektlərlə münasibətdə.

Ekoloji coğrafiya biocoğrafiyanın sahəsi. Orqanizmlərin coğrafi yayımına müasir mühitin təsirini öyrənir.

Ekoloji fəlakət təbii anomaliya

Ekoloji amillər ətraf mühitin elementləri. Onlar heyvan və

გარემოს ელემენტები,
რომლებიც გავლენას
ახდენენ ცხოველებისა და
მცენარეების ორგანიზმზე.

ეკოსისტემა ცოცხალი ორგანიზმებისა და მათი გარემოს ფუნქციონალური ერთიერთადმოკიდებულების შედეგად შექმნილი ერთიანი ეკოლოგიური სისტემა.

ელუვიონი ქანების გამოფიტვის შედეგად ადგილზე დარჩენილი ნაშალი მასალა.

ემიგრაცია ორგანიზმების გასახლება გარკვეული რაიონიდან.

ენეოლითი ნეოლითიდან ბრინჯაოს ხანაზე გარდამავალი არქეოლოგიური ეპოქა.

ეოლური აბლაცია ქვიშიანი ზედაპირიდან ნაწილაკების გადატანა ქარის მიერ.

ეოლური ეროზია ქარისმიერი ეროზია.

bitki orqanizmlerine təsir göstərilər.

Ekosistem canlı orqanizmlərin və onların ətraf mühitin funksional qarşılıqlı yanaşma nəticəsində yaranmış vahid ekoloji sistem.

Eluvion süxurların boşalması nəticəsində yerində qalmış parçalanmış material.

Emiqrasiya orqanizmlərin müəyyən rayondan köçməsi.

Eneolit neolitdən bürünc dövrünə keçdiyi arxeoloji dövr.

Eol ablasiya qumlu səthdən zərrəciklərin külək tərəfindən aparılması.

Eol erroziya külək erroziyası.

ეოლური პროცესები ქარის მოქმედებით შეპირობებული რელიეფუნარმოქმნელი პროცესები.

ეპიქანი მეორადი ქანი, რომელშიც შენარჩუნებულია პირველადი ქანის რელიეტები.

ეპიცენტრი ადგილი, რომელიც წარმოადგენს მიწისძვრის კერას.

ერთციკლიანი რელიეფი რელიეფი, ჩამოყალიბებული ერთი გეოგრაფიული ციკლის განმავლობაში.

ეროზია წყლის ნაკადის დამანგრეველი მოქმედება კალაპოტის ამგებელ ქანებსა და ნიადაგზე.

ეროზიული ვაკე ხშირი ეროზიული ქსელით და საკმაოდ ღრმად დანანევრებული რელიეფი.

ეროზიული კრატერი ეროზიის შედეგად წარმოქმნილი ღრმული ვულკანის ზედა

Eol proseslər küləyin təsiri ilə relyef yaradan proseslər.

Episüxur ikincili süxur, onda ilkin süxurun reliktləri qorunub saxlanılmışdır.

Episentr zəlzələ mənbəsinə təqdim edən yer.

Birmərhələli relyef bir coğrafi dövr ərzində formalaşdırılmış relyef.

Erroziya su axının uçurum təsiri, məcranı quran süxurlar və torpaqda.

Erroziya dərəsi sıx erroziya şəbəkəsi ilə və kifayət qədər dərindən üzvlərə ayrılmış relyef.

Erroziya krateri erroziya nəticəsində vulkanın yuxarı hissəsində yaranmış çökək.

ნანილში.

ეროზიული მენყერი მენყერი, რომელიც წარმოიშობა ფერდობის ძირის გამორეცხვით.

ეროზიული ხეობა მდინარის ეროზიული მოქმედებით წარმოშობილი ხეობა.

ექსოლუცია მაგარი ხსნარის დაშლა.

ექსპედიცია ადამიანთა ჯგუფის, რაზმის გამგზავრება სპეციალური მიზნით.

ვაკე რელიეფის ელემენტი, რომლისთვისაც დამახასიათებელია სიმაღლეების მცირე ცვალებადობა და სუსტი დახრილობა.

ვიზუალური დაკვირვება

ბუნებრივ წარმონაქმნებზე შეუიარაღებელი თვალით დაკვირვება.

ვულკანი გეოლოგიური

წარმონაქმნი, აღმოცენებული დედამიწის ქერქში

Erroziya sürüşməsi yamacın aşağısının yuyulması ilə yaranmış sürüşmə

Erroziya dərəsi çayın erroziya təsiri ilə yaranmış dərə

Eksolusiya möhkəm mayenin parçalanması

Ekspedisiya insanlar qrupu, dəstəsinin xüsusi məqsədlə yola düşməsi.

Dərə relyef elementi, onun üçün yüksəkliklərin kiçik dəyişkənliyi və zəif əyrilik xarakterikdir.

Vizual müşahidə təbii törəmələrin cihazlar xaricində müşahidəsi.

Vulkan yerin qabığındakı deşik və çatlarda baş qaldırmış geoloji törəmə, onların vasitəsilə səthə lava, qaynar qazlar, su buxarları

არსებულ ხვრელებსა და ნაპრალებზე, რომელთა მეშვეობით ზედაპირზე ამოედინება ან ამოიტყორცნება ლავა, ცხელი აირები, წყლის ორთქლი და ქანების ნამსხვრევები.

ვულკანოლოგია მეცნიერება ვულკანების შესახებ, **ვულკანური კონუსი** კონუსის ფორმის ვულკანური ნაგებობა.

ვულკანური მთები ვულკანური ამოფრქვევის შედეგად წარმოქმნილი მთები.

ვულკანური რელიეფი ვულკანური ლავებით წარმოქმნილი რელიეფი.

ვულკანური წყლები ვულკანური ლავების გაცივებისას გამოყოფილი წყლები.

ზეგანი ხმელეთის ზედაპირის ვრცელი უბანი, რომელიც

və süxurların parçaları axır və püskürürlər.

Vulkanologiya vulkanlar haqqında elm

Vulkanik konus konus formalı vulkanik quruluş

Vulkanik dağlar vulkan püskürməsi nəticəsində əmələ gəlmiş dağlar

Vulkanik relyef vulkan lavaları ilə yaranmış relyef.

Vulkanik sular vulkan lavalasının soyuması zamanı ayrılmış sular

Yayla qurunun səthinin geniş sahəsi. O, ətraf ərazilərdən

ირგვლივ მდებარე ტერი-
ტორიიდან მალლაა აზი-
დული და ხასიათდება
მნიშვნელოვანი ეროზიუ-
ლი დანაწევრებით.

ზედაპირული წყლები დედამი-
წის ზედაპირზე მუდმივად ან
დროებით გავრცელებული
ყოველნაირი ბუნებრივი
წყალი.

ზვავ-მეწყერი ციცაბო ფერ-
დობზე მასივის მოცილება.

ზვავმცოდნეობა თოვლმცოდ-
ნეობის დარგი, რომელიც
სწავლობს ზვავებს.

ზოგადი ეკოლოგია მეცნიე-
რების დარგი ორგანიზმთა
ურთიერთდამოკიდებულებ
ის საერთო კანონზომიე-
რებასა და გარემოზე.

ზღვა ოკეანის განაპირა
ნაწილი, რომელიც მეტ-
ნაკლებადაა გამოყოფილი
ხმელეთით ან წყალქვეშა

yüksəkliyə qabarmış və mühüm
erroziya üzvləri ilə xarakterizə
edilir.

Səthi sular yerin səthində daim və
ya müvəqqəti yayılmış hər növ
təbii su.

Uçqun-sürüşmə sıldırım yamacda
kütlənin parçalanıb ayrılması.

Sürüşməşünaslıq qarşünaslıq
sahəsi, uçqunları öyrənir.

Ümumi ekologiya orqanizmlərin
qarşılıqlı yanaşmasının ümumi
qanunauyğunluqları və ətrafi
öyrənən elm.

Dəniz okeanın kənar hissəsi, quru
ilə və ya sualtı yüksəkliklərlə
ayrılmışdır.

მალლობებით.

ზღვის დონე ოკეანეებისა და ზღვების წყლის ზედაპირის მდებარეობა.

ზღვის მიმოქცევა ოკეანის (ზღვის) დონის პერიოდული რყევა, რომელიც გამოწვეულია მთვარისა და მზის მიზიდულობით.

ზღვის ნაპირი ზღვისა და ხმელეთის ურთიერთზემოქმედების ზონა.

ზღვის რეგრესია ზღვის უკან დახევა ნაპირიდან.

ზღვის ტალღები წყლის რყევითი მოძრაობა ზღვებში ან ოკეანეებში.

ზღვის წყალი ზღვისა და ოკეანის წყალი, რომლის საშუალო მარილიანობა 35%.

თალური კაშხალი როგორც წესი, აშენებენ ბეტონისაგან ან რკინაბეტონისაგან თალისებურად.

თიხა რბილი ქანი, რომელშიც ჭარბობს თიხური

Dəniz səviyyəsi okeanlar və dənizlərin su səthinin yerləşməsi.

Dənizin dövranı ayın və günəşin cazibəsi nəticəsində okeanın (dənizin) səviyyəsinin müəmədi dövriyyəsi

Dəniz sahili dənizin və qurunun qarşılıqlı təsir zonası

Dənizin reğressiyası dənizin sahildən geri çəkilməsi

Dəniz dalğaları suyun dənizlərdə və okeanlarda tərpənişli hərəkəti

Dəniz suyu dənizin və okeanın suyu, onun orta şoranlığı 35%

Tağlı bənd bir qayda olaraq, betondan və ya dəmir betondan tağlarla tikilir

Gil yumşaq süxur, onda gil mineralları çoxluq təşkil edir.

მინერალები.

თოვლიანი მთები მთები, რომელთა მწვერვალები სულ თოვლშია გახვეული.

თოვლის ზვაფი თოვლის ან ყინულის მასა, რომელიც მყისიერად ვითარდება მთის ციცაბო კალთებიდან.

თოვლის კარსტი თოვლის ქვეშ წარმოშობილი წყლების მიერ ქანების ქიმიური გახსნა.

თოვლის საფარი თოვლის ფენა, რომელიც წარმოიქმნება ზედაპირზე თოვლის დაგროვების შედეგად.

თოვლის სიმკვრივე თოვლის ფენიდან აღებული სინჯის წონის შეფარდება მოცულობასთან (გ/კუბური სმ)

თოვლმცოდნეობა მოძღვრება თოვლსა და თოვლსაფარზე.

თხრილი ხელოვნური ან ბუნებრივი ჩაღრმავება რელიეფში.

იარუსული მენყერი ფერდობ-

Qarlı dağlar zirvələri hər zaman qarla örtülü dağlar.

Qar uçqunu qarın və ya buzun kütləsi, dağın sıldırım ətəklərindən dərhal inkişaf edir.

Qar karsti qarın aşağısında yaranmış sular tərəfindən süxurların kimyəvi həlli.

Qar örtüyü səthdə qarın toplanılması nəticəsində yaranmış qar qatı.

Qarın möhkəmliyi qarın qatından alınmış sınağın çəkisinin həcmi ilə nisbəti (kub\sm)

Qarşünaslıq qar və qar örtüyü haqqında elm

Xəndək relyefdə süni və ya təbii dərinliklər

Yaruslu sürüşmə yamaclarda biribirinin üzərində yerləşmiş bir

ზე ერთიმეორეზე განლაგებული რამდენიმე მენწყერი.

იზობათები წყლის აუზის თანაბარი სიღრმის ხაზები (ტბა, ზღვა, ოკეანე).

იზობარები ატმოსფერული წნევის თანაბარი ხაზები.

იზოსეისტი მიწისძვრის ინტენსივობის იზოხაზები.

ინდექსი ტერმინი ინდექსი გამოიყენება სხვადასხვა მოვლენების მაჩვენებლის აღსანიშნავად.

ინსოლაცია მიწის ზედაპირის მზით განათება.

ინფილტრაციის ზონა ზონა, რომლის ფარგლებში ხდება წყლის ჩაჟონვა (ინფილტრაცია).

ინფილტრაციული ყინული წარმოშობილია თოვლისგან ამ უკანასკნელის ფორებში წყლის ჩაჟონვის შედეგად.

ინფილტრაციული წყლები მიწისქვეშა წყლები, რომლებიც წარმოშობილია

neçə sürüşmə.

İzobatlar su hovuzunun eyni dərinlikdə xətləri (göl, dəniz, okean)

İzobarlar atmosfer təzyiqinin eyni xətləri

İzoseist zəlzələnin intensivliyinin izoxətləri.

İndeks indeks termini müxtəlif hadisələrin göstəricisini bildirmək üçün istifadə edilir.

İnsolyasiya torpağın səthinin günəşlə işıqlandırılması.

İnfiltrasiya zonası suyun sızması baş verdiyi zona (infiltrasiya)

İnfiltrasiya buzu qardan və ya sonuncunun məsələlərində suyun sızması nəticəsində əmələ gəlmişdir.

İnfiltrasiyalı sular yeraltı sular, onlar atmosfer çöküntülərinin süxurlara sızması ilə əmələ gəlmişdir.

ატმოსფერული ნალექების
ჩაჟონვით ქანებში.

ირიგაცია ხელოვნური მორ-
წყვის პროცესი.

ირიგაციული ეროზია ვითარ-
დება მიწების არასწორი
მორწყვის პირობებში.

ისტორიული გეოლოგია გეო-
ლოგიის დარგი, რომელიც
შეისწავლის დედამიწის
ქერქის განვითარებას მისი
წარმოშობიდან დღემდე.

**ისტორიული გეომორფო-
ლოგია** გეომორფოლო-
გიის დარგი, რომელიც სწა-
ვლობს დამარხულ და ხი-
ლულ რელიეფს ქრონოლო-
გიური თანმიმდევრობით.

კადასტრი მონაცემების
სისტემატიზებული კრე-
ბული, რომელიც ობიექტე-
ბისა და მოვლენების რაო-
დენობრივი და ხარისხობ-
რივი აღწერისაგან შედგება.

კალაპოტი მდინარის ხეობის
უდიდესი ნაწილი,
რომელზეც გაედინება

İrriqasiya süni suvarma prosesi

İrriqasiyalı erroziya torpaqların
düzgün olmayan suvarması
şərtlərində inkişaf edir.

Tarixi geologiya geologiyanın
sahəsi, Yerin qabığının
inkişafını öyrənir, onun əmələ
gəldiyi gündən.

Tarixi geomorfologiya
geomorfologiyanın sahəsi,
qazılmış və görünən relyefi
öyrənir, xronoloji ardıcılıqla.

Kadastr göstəricilərin
sistemləşdirilmiş toplusu.
Obyektlərin və hadisələrin
kəmiyyət və keyfiyyət
təsvirindən ibarətdir.

Məcra çayın dərəsinin ən böyük
hissəsi, ona su axır.

ნაკადი.

კალაპოტური ეროზია მდინარის კალაპოტის გაღრმავება და გაფართოება უმთავრესად წყალდიდობისა და წყალმოვარდნისას.

კალმიროლიზი წყალქვეშა გამოფიტვა.

კალციუმის წყლები ბუნებრივი წყლები კალციუმის იონის სიჭარბით.

კანიონი მდინარის ღრმა ხეობა, ციცაბო, ვერტიკალური.

კარსტის გეოგრაფია გეოგრაფიის დარგი, რომელიც სწავლობს კარსტის ფიზიკურ-გეოგრაფიულ პირობებს.

კარსტის გეომორფოლოგია გეომორფოლოგიის დარგი, რომელიც სწავლობს წყალში ხსნად ქანებს.

კარსტის მორფოგენეზისი მეცნიერება კარსტული

Mæcranın erroziyası çayın mæcrasının dærinlæşdirilməsi və genişlændirilməsi, əsasən daşqın və su axını zamanı.

Kalmiroliz sualtı boşalma

Kalsiumlu sular kalsium ionunun çoxluğu ilə təbii sular.

Kanyon çayın dærin dærəsi, sıldırım, şaquli.

Karst coğrafiyası coğrafiya sahəsi, kartsın fiziki-coğrafi şərtlərini öyrənir.

Karstın geomorfologiyası suda açıq süxurları öyrənən geomorfoloji sahə.

Karstın morfogenezi karst formalarının və onun yaranması haqqında elm.

ფორმებისა და მისი წარმოშობის შესახებ.

კარსტის მორფოლოგია მეცნიერება ზედაპირულ და მიწისქვეშა კარსტულ ფორმებზე.

კარსტის ჰიდროლოგია კარსტოლოგიისა და ზოგადი ჰიდროლოგიის დარგი.

კარსტული პროცესები მიმდინარეობენ ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების მოქმედებით ხსნად ქანებში.

კარსტული რელიეფი რელიეფის ტიპი, რომელიც ყალიბდებდა უმთვრესად წყალში ხსნად ქანებში.

კარსტული ტბა ტბა, რომელიც ავსებს კარსტულ ძაბრებს, აბაზანებს, ჩადაბლებულ ნაწილებს.

კარსტული წყაროები კარსტული წყლების გამოსავალი მიწის ზედაპირზე.

კარსტული წყლები ძლიერ ცვალებადი დებიტის მქონე მიწისქვეშა წყლები.

Karstın morfologiyası səthi və yeraltı karst formaları haqqında elm

Karstın hidrologiyası karstologiya və ümumi hidrologiya sahəsi.

Karst prosesləri səthi və yeraltı suların təsiri ilə açıq süxurlarda aparılır.

Karst relyefi əsasən suda açılan süxurlarda formalaşan relyef tipi.

Karst gölü karst qıflarını, hövzələri, çökək hissələri doldurur.

Karst mənbələri karst sularının çıxışı torpağın səthində.

Karst suları güclü dəyişkən debitə malik yeraltı sular

კარტოგრაფია მეცნიერება გეოგრაფიული რუკებისა და სხვა კარტოგრაფიული რესურსების, მათი შექმნის მეთოდების და გამოყენების შესახებ.

კატადრომული მიგრაცია გამრავლების მიზნით წყლის ცხოველების მიგრაცია მდინარიდან ზღვაში.

კატაკლიზმი დამანგრეველი ბუნებრივი მოვლენა; კატასტროფა.

კატასტროფა ცვალებადობა, რომელიც დაღუპვის საშიშროების ქვეშ აყენებს ყოველგვარ ცოცხალს.

კაშხალი ჰიდროტექნიკური ნაგებობა, რომლებსაც ამენებენ მდინარეებზე მათი ენერჯის გამოყენების მიზნით.

კედელი ციცაბო ფერდობი შემდგარი მაგარი, მჭიდრო ქანებისაგან.

Kartoqrafiya coğrafi xəritələrin və başqa kartoqrafik ehtiyatların, onların yaradılması metodlarının və istifadəsi haqqında elm.

Katadromik miqrasiya çoxalma məqsədilə su heyvanlarının çaydan dənizə miqrasiyası.

Kataklizm uçurucu təbii hal; fəlakət.

Fəlakət dəyişkənlik, hər növ canlıyı ölüm təhlükəsi altında qoyur.

Bənd hidrotexniki qurğu, onları çaylarda onların enerjisinin istifadəsi məqsədilə tikirlər.

Divar sıldırım yamac, möhkəm, sıx süxurlardan ibarətdir.

კლდე მცირე ზომის შვერილი ან ნარჩენი, რომელიც შედგება კლდოვანი ქანებისგან.

კლიმატის გენეტიკური კლასიფიკაცია კლიმატის კლასიფიკაცია მისი წარმოშობის მიხედვით.

კლიმატოგრაფია კლიმატოლოგიის ნაწილი, რომელიც აღწერს დედამიწის სხვადასხვა ნაწილის ჰავას.

კოლიტიტრი წყლის ბაქტერიული დაბინძურების მაჩვენებელი.

კომპასი ხელსაწყო, რომელიც გვიჩვენებს მაგნიტური ან გეოგრაფიული მერიდიანის მიმართულებას.

კომპოსტი სასუქი, მიღებული ორგანული ნივთიერებების მიკრობების გახსნის შედეგად.

კონდენსაცია წყლის ორთქლის გადასვლა გაჭერებული ჰაერიდან

Qaya kiçik ölçülü deşik və ya qalıq, hansı ki, sıldırım süxurlarından ibarətdir.

İqlimin genetik təsnifatı iqlimin təsnifatı onun əmələ gəlməsinə əsasən.

Klimatoqrafiya klimatologiyanın bir hissəsi, Yer in müxtəlif hissəsinin iqlimini təsvir edir.

Koli-titr suyun bakteriyalı çirkləndirilməsinin göstəricisi.

Kompas cihaz, maqnit və ya coğrafi meridianın istiqamətini göstərir.

Kompost üzvi maddələrin mikrobların həlli nəticəsində alınan gübrə.

Kondensasiya su buxarının doymuş havadan maye vəziyyətinə keçidi.

თხიერ მდგომარეობაში.

კონდენსაციური კოროზია

კოროზია, რომელიც ხდება წყლის წვეთების კონდენსაციის ადგილებში.

კონკურენცია პროცესი, როცა ორი სახეობა ერთმანეთზე ახდენს არახელსაყრელ გავლენას საკვების მოპოვებაში, თავშესაფრის ძებნაში, გამრავლების ადგილის შერჩევასა და სხვ.

კონტინენტი დედამიწის რელიეფის უდიდესი, პლანეტარული ფორმა. თანამედროვე გეოლოგიურ ეპოქაში გამოიყოფა 6 კონტინენტი: ევრაზია, აფრიკა, ჩრდილოეთ ამერიკა, სამხრეთ ამერიკა, ავსტრალია და ანტარქტიდა.

კონფლუენცია ორი ან რამდენიმე მყინვარის ერთობლივი მოძრაობა.

კონცხი ხმელეთის მცირე ნაწილი, რომელიც

Kondensasiyalı korroziya su damcılarının kondensasiya yerlərində baş verən korroziya.

Rəqabət iki növün bir-birinə əlverişsiz təsir göstərməsi, yem axtarışında, sığınacağın tapılmasında, çoxalma yerini seçəndə və s.

Qitə Yer in relyefinin ən böyük, planetar forması. Müasir geoloji dövrdə 6 qitə ayrılır: Avrasiya, Afrika, Şimali Amerika, Cənubi Amerika, Avstraliya və Antarktida.

Konfluensiya iki və ya bir neçə buzlağın birgə hərəkəti.

Burun qurunun dənizə bitişdiyi kiçik hissəsi.

შეჭრილია ზღვაში.

კორდი ნიადაგის ზედაპირული ფენა, სადაც გადახლართულია მრავალწლიანი ბალახების ცოცხალი და მკვდარი ფესვები, ყლორტები და სხვა.

კორდილიერი მთიანი ქედების სისტემა.

კოსმოსური მონიტორინგი კოსმოსური დაკვირვებების საშუალებით წარმოებული მონიტორინგი.

კრატერი ძაბრისებური ჩაღრმავება ვულკანური კონუსის მწვერვალზე ან ფერდობზე.

კრატერული აუზი ღრმული, რომელშიც მოთავსებულია კრატერი.

კრიკი მდინარე ან ნაკადული, რომელიც პერიოდულად შრება.

კრიოგენული მინერალები მინერალები, რომლებიც არსებობენ მხოლოდ 0-ზე დაბალი ტემპერატურის

Torf torpağın səthi qatı, burada çoxillik otların canlı və ölü kökləri, gövdələri və s. yerləşir.

Kordilyer dağlıq silsilə sistemi.

Kosmik monitoring kosmik müşahidələr vasitəsilə aparılan monitoring.

Krater qıfvari dərinlik vulkanik konus zirvəsində və ya yamacda.

Krater hövzəsi dərinlik, onda krater yerləşmişdir.

Krik mütəmadi olaraq quruyan çay və ya kiçik çay.

Kriogen minerallar yalnız -0-dan aşağı temperature zamanı mövcud olan minerallar.

დროს.

კრიომორფოგენეზის სპეცი-
ფიკური რელიეფის წარმო-
ქმნა ყინვითი პროცესებით.

კრიოფილები მცენარეული
საფარი, რომლისთვისაც
ოპტიმალურია დაბალი
ტემპერატურა.

კრიოფიტი სიცვივგამძლე
მცენარეულობა.

კრიპტოსტრუქტურა ფარული
სტრუქტურა, რომელიც ვერ
პოულობს ასახვას
რელიეფში.

კუთრი თბოტევადობა 1 გრ
ნივთიერების თბოტევა-
დობა.

კუთრი მოცულობა ქანის მასის
ერთეულის მოცულობა,
რომელიც გამოისახება
კუბური სმ გრამებში.

კუთრი წონა ქანის მყარი
ნაწილის წონისა და მისი
მოცულობის ფარდობა.

კუნძულიანი მეჩჩეი თხელი,
წყალმარჩხი ზღვის ზოლი,

Kriomorfoenezis spesifik
relyefin yaradılması buzlaşma
prosesləri ilə.

Kriofillər bitki örtüyü, onun üçün
aşağı temperatur optimaldır.

Kriofit soyuğa davamlı bitkilər.

Kriptostruktur örtülü struktur,
relyefdə öz əksini tapa bilmir.

Keçiricilik 1 qr maddənin istilik
tutumu.

Keçiricilik həcmi süxurun kütlə
vahidinin həcmi, kub sm
qramlarda əks olunur.

Çəkilik kütləsi süxurun möhkəm
hissəsinin çəkilisinin və onun
həcmünün nisbəti.

Dayaz yer adanı qurşaqlayan nazik
yer.

რომელიც გარს ერტყმის
კუნძულს.

ლაგუნა წყალმარჩხი აუზი,
რომელიც ზღვას უერთ-
დება ვიწრო სრუტით.

ლავა ცვეხლოვანი სილიკა-
ტური მასა, რომელიც
ამოინთხევა დედამიწის
ზედაპირზე ვულკანური
ამოფრქვევის დროს.

ლანდშაფტომცოდნეობა
მეცნიერება ლანდშაფტურ
გარსზე.

ლანდშაფტი ბუნებრივი
კომპლექსი, წარმოშობილი
კლიმატური, ჰიდროგე-
ოლოგიური, გეომორფო-
ლოგიური და სხვა ფი-
ზიკურ-გეოგრაფიული
პირობების შერწყმით.

ლანდშაფტის ასაკი დროის
მონაკვეთი, რომლის საწყი-
სიდან ჩვენს დრომდე ლან-
დშაფტი ფუნქციონირებს.

ლანდშაფტის გეოქიმია
დარგი, რომელიც
სწავლობს ქიმიური

Laquna dənizin sayla ayrılmış
hissəsi adlanır

Lava Yerin səthinə vulkanik
püskürmə zamanı yayılan odlu
silikat kütlə

Landşafşünaslıq landşaft qabıǵı
haqqında elm

Landşaft təbii kompleks, iqlim,
hidrogeoloji, geomorfoloji və
başqa fiziki-coğrafi şərtlərin
birləşməsi ilə.

Landşaft yaşı vaxt parçası,
hansının başlanğıcından bu
günə qədər landşaft fəaliyyət
göstərir.

Landşaftın geokimyası landşaftda
kimyəvi elementlərin
miqrasiyasını öyrənir.

ელემენტების მიგრაციას
ლანდშაფტში.

ლანდშაფტის დაცვა ღონის-
ძიებათა სისტემა, მიმარ-
თული ლანდშაფტის
შენარჩუნებისკენ.

ლანდშაფტის დეგრადაცია
შეუქცევადი ცვლილებები,
რომელიც არღვევს მის
სტრუქტურას

ლითოლოგია მეცნიერება
დანალექი ქანებისა და
საბადოების შესახებ.

ლიპყინული მკვრივი ყინულის
ფენა, წარმოშობილი
დედამიწასა და საგნებზე.

ლოდები დაკუთხული,
დამუშავებული ქანის
ნამტვრევები.

მაგმა გავარვარებული, მეტწი-
ლად სილიკატური მასა,
რომელიც წარმოიქმნება
დედამიწის ქერქის
სიღრმეში.

მაგმატიზმი მაგმის წარმო-
შობის, მისი შემდგომი
განვითარების პროცესები.

Landsaftın qorunması landşadtın
saxlanılmasına
istiqamətləndirilmiş tədbirlər
sistemi

Landsaftın deqradasiyası onun
strukturunu pozan dəyişikliklər

Litologiya çöküntü süxurların və
mədənlərin haqqında elm

Sırsıra buz yerdə və əşyaların
üzərində əmələ gəlmiş möhkəm
buz qatı

Bloklar küncü, üzərində işlənilmiş
süxur qırıqları

Maqma alovlanmış, silikat kütlə,
yerin qabığıнын dərinliklərində
yaranır.

Maqmatizm maqmanın əmələ
gəlməsi, onun növbəti inkişaf
prosesləri

მაგმატური ქანები ამონთ-
ხეული ქანები, რომლებიც
წარმოიქმნება მაგმის
გაცივებისა და კრისტა-
ლიზაციის დროს.

მაკროკლიმატი მსხვილი
გეოგრაფიული რეგიონის
კლიმატი.

მაკრორელიეფი დედამიწის
ზედაპირის რელიეფის
მსხვილი ფორმები.

მაკროციკლი დროის მონა-
კვეთი, რომლის განმავ-
ლობაშიც რელიეფი
იცვლება.

მარილმზომი ხალსანყო,
რომლის საშუალებითაც
ფასდება (იზომება) წყლის
მინერალიზაცია.

მარილოვანი გამოფიტვა ქანის
დაშლა ნაპრალებში მარი-
ლების გამოკრისტალებით.

მარილხსნარიანი წყლები
წყლები, რომლებშიც ხსნა-
დი მარილების რაოდენობა
აღემატება 50 გ/ლიტრზე.

მარშრუტი მსვლელობის

Maqmatik süxurlar maqmanın
soyuqlaşması və
kristallaşdırılması zamanı
yaranan püskürmüş süxurlar

Makroiqlim iri coğrafi regionun
iqlimi

Makrorelyef yerin səthinin
relyefinin iri formaları

Makrosikl vaxt parçası, bu zaman
da relyef dəyişir

Duzölçən alət, onun vasitəsilə
suyun minerallaşdırılması
qiymətləndirilir (ölçülür)

Duzlu boşalma duzların
kristallaşdırılması ilə süxurun
qırıqlara parçalanması

Duz həll olunmuş sular onlarda
həll olunan duzların miqdarı 50
g/litrdən çox olur.

Marşrut yürüşü müəyyən edən yol

განსაზღვრული გზა.

მარჯნის კუნძულები

წარმოქმნილი მარჯნული ნაგებობების დაშლის პროდუქტებით.

მარჯნის რიფი მარჯნის ნაგებობა, გეოლოგიური წარმონაქმნი, ყალიბდება ნაკლებად ღრმა (30-50 მ-მდე) ტროპიკულ ზღვებში.

მაღალი ვაკე ვაკე, რომლის აბსოლუტური სიმაღლე 200 მეტრს აღემატება.

მაღლმთიანეთი ვერტიკალურ სარტყელი 2-3 ათასი მეტრის ზემოთ.

მაღლობი მაკრორელიეფის ფორმა, რომელიც ირგვლივ არსებულ ვაკე ტერიტორიაზე მაღალია (პირობითად, აბსოლუტური სიმაღლე 200-500მ-ს აღწევს).

მეგარელიეფი დედამიწის ზედაპირის რელიეფის უმსხვილესი ელემენტები - კონტინენტური შვერილები,

Mərcan adaları mərcan

istehkamlarının parçalanması materialları ilə yaranmışdır

Mərcan rifi mərcan istehkamu, geoloji törəmə, bir qədər az dərinlikdə olan (30-50 m-ə qədər) tropik dənizlərdə formalaşır.

Yüksək dərə absolyut hündürlüyü 200 metrədən çox olan dərə

Yüksəkdağlıq şaquli qurşağı 2-3 min metrədən yuxarı

Yüksəklik makrorelyef forması, onun ətrafında olan dərə ərazisindən yüksəkdir (şərti olaraq, absolyut hündürlüyü 200-500 m-ə çatır)

Məqarelyef yerin səthinin relyefinin ən iri elementləri – kontinental çıxıqlar, okean məcraları, dağlıq və dərə yerləri.

ოკეანური კალაპოტები,
მთიანი და ვაკე ადგილები.

მეზოლითი შუა ქვის ხანა,
პალეოლითიდან ნეოლით-
ზე გარდამავალი ეპოქა.

მეზოსფერო ატმოსფეროს
ფენა სტრატოსფეროსა და
იონოსფეროს შორის 40-50
კმ. სიმაღლიდან 80-85კმ.
სიმაღლემდე.

მეზოფილები ცხოველები,
რომლებიც ბინადრობენ
საშუალო ტენიანობის
პირობებში.

მეზოფილური მცენარეულობა
წარმოადგენენ გარდამა-
ვალ ჯგუფს თერმოფი-
ლურსა და კრიოფილურ
მცენარეთა შორის.

მეზოფიტური მცენარეები
მცენარეები, რომელთაც
შეუძლიათ გადაიტანონ
ხანმოკლე გვალვა,
იზრდებიან საშუალო
ტენიანობის პირობებში,
ზომიერი სითბოს რეჟიმში.

მეთანიანი წყლები მეთანის

Mezolit orta daş dövrü, paleolitdən
neolitə keçən dövr

Mezosfer atmosfer qatı stratosfer
və ionosfer arasında 40-50 km
yüksəklikdən 80-85 km
yüksəkliyə qədər

Mezofillər orta rütubəti olan
şərtlərdə yaşayan heyvanlar.

Mezofil bitkilər termofil və kriofil
bitkilər arasında keçid qrupunu
təqdim edirlər.

Mezofit bitkilər qısamüddətli
quraqlığı keçirməyi bacaran,
orta rütubət şərtlərində,
mülayim istilik rejimində
yetişən bitkilər

Metanlı sular metan qazlı təbii
sular

აირიანი ბუნებრივი წყლები.

მელიორაცია მიწების ძირითადი თვისებების გაუმჯობესება ჭაობების დამრობით, ფხვიერი ქანების დამაგრებით, მიწის ხელოვნური მორწყვით და სხვ.

მეტეორიტული კრატერი მეტეორის ჩამოვარდნის ადგილზე გაჩენილი ღრმული.

მეტყვეობა ტყის მოშენების მეთოდების შესწავლა, მათი მოვლა და წარმოების გადიდება.

მენყერთმცოდნეობა მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის მენყრულ მოვლენებს.

მენყერი ქანების მასივის ცოცვითი გადაადგილება ფერდობებზე.

მენყერის ბაზისი მენყერის დაცურების ყველაზე დაბალი დონე

მენყრული ენა მენყრული სხეულის ქვედა ნაწილი.

მენყრული უბანი ტერიტორია,

Meliorasiya torpaqların əsas xassələrinin yaxşılaşdırılması bataqlıqların qurudulması, kövrək süxurların möhkəmləndirilməsi, torpağın süni suvarılması və s. ilə.

Meteorit krater meteor düşdüyü yerdə yaranmış çuxur.

Meşəçilik meşənin salınması, onlara qulluq və böyüdülməsi metodlarının öyrənilməsi

Sürüşməşünashıq sürüşmə hallarını öyrənən elm

Sürüşmə süxurlar massivinin yamaclarda sürüşərək yerdəyişməsi

Sürüşmə bazisi sürüşmənin ən aşağı səviyyəsi

Sürüşmə dili sürüşən cismin aşağı hissəsi

Sürüşmə sahəsi sürüşmə

რომლის ფარგლებში
ხორციელდება მეწყრული
პროცესების შესწავლა.

მზის სისტემა გრავიტაციულად
დაკავშირებული ციური
სხეულების სისტემა, რომე-
ლიც შედგება ცენტრალური
სხეულის - მზის და მის
ირგვლის მბრუნავი 9 დიდი
პლანეტისგან.

მთა 200 მ-ზე მაღალი,
მკვეთრად გამოხატული
ძირის მქონე იზოლირე-
ბული ამაღლება ხმელეთის
მეტ-ნაკლებად მოვაკებულ
ზედაპირზე.

მთაგრეხილი ერთმანეთს
მიყოლებული ქედები.

მთიანეთი დედამიწის ზედაპი-
რის ზღვის დონეზე მაღლა
აზიდული ვრცელი უბნები.

მთის ლანდშაფტი ლანდშაფ-
ტი, რომლისთვისაც დამა-
ხასიათებელია იარუსული
წყობა.

მთის მასივი სუსტად დანაწევ-
რებული მთა, რომლის სიგ-

proseslərinin öyrənilməsi
həyata keçirilən ərazi

Günəş sistemi qravitasiya ilə
əlaqədar səma cisimlərinin
sistemi, mərkəzi cismin –
günəşin və onun ətrafında
hərəkət edən 9 iri planetlərdən
ibarətdir.

Dağ 200 metrden yüksək, qurunun
dərəlik sahəsində aydın şəkildə
ifadə olunmuş dibi olan təcrid
olunmuş yüksəklik

Sıra dağlar bir-birinin ardınca
gələn dağ silsiləsi

Yayla yerin səthinin dəniz
səviyyəsindən yüksəklikdə
yerləşən geniş sahələr

Dağ landşaftı yaruslu quruluş
xarakterik olan landşaft

Dağ massivi zəif bölünmüş dağ,
onun eni və uzunluğu təxminən
eynidir.

რძე და სიგანე დაახლოე-
ბით ერთნაირია.

მთის მდინარე ხასიათდება
კალაპოტის დიდი დახრი-
ლობით, სწრაფი დინებით.

მთის მწვერვალი მთის მასივის
ყველაზე მაღალი ნაწილი.

მთის ნატანი უახლესი ნალე-
ქები, რომლებიც დევს მთის
ფერდობებზე.

მთის ტბა წყალსატევი მთებში,
რომელსაც მეტწილად აქვს
ტექტონიკური, მყინვარუ-
ლი, კაშხალური წარმო-
შობა

მთის ძირი მთიანი ნაგებობების
გეგმაში შემოსაზღვრული
პირობითი ხაზი, რომელიც
მას ვაკე სივრცისაგან
გამოყოფს.

მიკოცენოზი სოკოების ბიოტი-
კური ერთიანობა,
ბიოცენოზის ნაწილი.

მიკროელემენტები ბუნებაში
მცირე რაოდენობით
არსებული ქიმიური
ელემენტები.

Dağ çayı məcrasının böyük əyrisi
ilə, sürətli axınla xarakterizə
olunur

Dağ zirvəsi dağ massivinin ən
yüksək hissəsi

Dağ axını, dağ yamaclarında olan
ən yaxın çöküntülər.

Dağ gölü dağlarda su hövzəsi,
onun tektonik, buzlaq və bənd
mənşəsi var

Dağın dibi dağlıq bəndlərin
planında mühasirə olunmuş
şərti xətt, hansı ki, onu dərə
məkanından ayırır

Mikosenoz göbələklərin biotik
vəhdəti, biosenozun hissəsi.

Mikroelementlər təbiətdə az sayda
olan kimyəvi elementlər

მიკროკლიმატი რომელიმე მცირე უბნისათვის დამახასიათებელი კლიმატი.

მიკროლანდშაფტი დაბალი ფიზიკურ-გეოგრაფიული კომპლექსის ლანდშაფტი.

მიკრორელიეფი რელიეფის ფორმები, რომელთა ზომები ჩვეულებრივ რამდენიმე მეტრს არ აღემატება.

მინერალური წყლები წყლები, რომლებიც შეიცავენ დასაშვებ ნორმაზე ნაკლებ ან მეტ სპეციფიკურ კომპონენტებს.

მიქცევა ზღვის დონის დანევა სრული წყლს მომენტიდან მცირე წყლის მომენტამდე.

მინა ხმელეთის ბიოპროდუქტული სისტემა რომელიც მოიცავს ნიადაგს, მცენარეულ საფარს.

მინის რეკულტივაცია სამუშაოების კომპლექსი უვარგისი მინების პროდუქტიულობის გაუმჯობესებისათვის.

მინის ზვავი მინის მასის მოუ-

Mikroiqlim hər hansı bir kiçik sahə üçün xarakterik iqlim

Mikrolandşaft aşağı fiziki-coğrafi kompleksli landşaft.

Mikrorelyef relyef formaları, onların ölçüləri adətən bir neçə metrə çatmır.

Mineral sular icazə verilən normadan aşağı və ya çox spesifik komponentlərdən ibarət sular

Çəkilmə dəniz səviyyəsinin çəkilməsi, tam su anından az su anına qədər

Torpaq qurunun biproduktiv sistemi, torpaqdan, bitki örtüyündən ibarətdir.

Torpağın rekultivasiyası işlər kompleksi, yararsız torpaqların produktivliyinin yaxşılaşdırılması üçün.

Torpaq uçqu torpaq kütləsinin gözlənilmədən yamacdan

ლოდნელი ჩამოქცევა
ფერდობიდან.

მიწისპირა თოვლიანი ქარი
ნამქერის გადატანა ქარის
მიერ უშუალოდ თოვლის
საფარზე.

მიწისქვეშა კანიონი მღვიმის
ვინო და მაღალი
დერეფანი ვერტიკალური
კედლებით.

მიწისქვეშა წყლები დედამიწის
ქერქის ზედა ნაწილის
წყლები.

მიწისძვრა ტექტონიკური
პროცესებით გამონვეული
მიწისქვეშა ბიძგები.

მიწისძვრის კერა მიწისძვრის
წარმოქმნის არე.

მიწისძვრის მაგნიტუდა მიწის-
ძვრის კერაში გამოყოფი-
ლი ენერგიის გამომხატვე-
ლი პირობითი სიდიდე.

მიწისძვრის პროგნოზი იმ
რეგიონის განსაზღვრა,
სადაც მოსალოდნელია
მიწისძვრა.

მკვდარი ჩამონაშალი მცე-

düşməsi

Torpaqənarı qarlı külək qar
təpəciyinin külək tərəfindən qar
örtüyünə keçirilməsi

Torpaqaltı kanyon mağaranın
ensiz və yüksək dəhlizi, şaquli
divarlarla.

Yeraltı sular Yer in qabığının
yuxarı hissəsinin suları

Zəlzələ tektonik proseslərin səbəb
olduğu yeraltı təkanlar

Zəlzələnin ocağı zəlzələnin
yarandığı sahə

Zəlzələnin maqnitudası zəlzələ
ocağında ayrılmış enerjini ifadə
edən şərti böyüklük.

Zəlzələnin proqnozu zəlzələ
gözlənilən regionun
müəyyənləşdirilməsi

Ölü yığıntı bitkilərlə örtülü
hərəkətsiz yığıntı

ნარეულობით დაფარული
უმოდრაო ჩამონაშალი.

მკვდარი ხეობა უწყლო ხეობა.

მლაშობი (ბიცი) ქლორიანი
ნატრიუმით, მაგნიუმითა და
კალციუმით გაჟღენთილი
ნიადაგები.

მონოლითი განსაზღვრული
ფორმისა და სიდიდის ქანის
ნიმუში, აღებული
სტრუქტურის დაურღვევ-
ლად ბუნებრივი წოლის
პირობებში.

მონოცენოზი მცენარეულობა,
რომელიც შედგება ძირითა-
დად ერთი სახეობისგან.

**მორფოლოგიის გეო-
მორფოლოგიის დარგი,**
რომელიც იკვლევს
რელიეფისა და მისი
ცალკეული ფორმების
კავშირებს ლითოლოგიურ
შედგენილობასთან.

**მორფოლოგიური სტრუქტუ-
რა** კონტინენტებისა და
მსოფლიო ოკეანის
ფსკერის რელიეფის

Ölü ağaçlıq susuz ağaçlıq

Şoranlıq xlor natrium, maqniium
və kalsiumla doymuş torpaqlar

Monolit strukturu pozulmadan
təbii uzanlıqlı şərtlərdə alınmış
müəyyən forma və böyüklükdə
süxur nümunəsi

Monosenoz bitki, əsasən bir
növdən ibarət olur

Morfolitologiya

geomorfologiyanın sahəsi,
litoloji tərkiblər relyef və onun
ayrı-ayrı formalarının
əlaqələrini araşdırır

Morfoloji struktur qitələrin və
dünya okeanının dibinin
reyefinin iri elementləri

მსხვილი ელემენტები.

მორფომეტრია გეომორფოლოგიის დარგი, რომელიც სწავლობს დედამიწის ზედაპირის რელიეფის ფორმების მაჩვენებლებს (სიგრძე, ფართობი, მოცულობა, სიმაღლე...)

მორფოსტრუქტურა დედამიწის ზედაპირის რელიეფის მსხვილი ფორმები, რომელთა ჩამოყალიბებაში წამყვანია ენდოგენური პროცესები.

მორფოტექტონიკური რუკა რუკა, რომელზეც გამოსახულია რელიეფის ანალიზით გამოვლენილი სტრუქტურები.

მორფოციკლი რელიეფის განვითარების ეტაპი, რომელიც ხასიათდება ერთომეორის კანონზომიერად ცვლადი ფაზებითა და სტადიებით.

მოსახლეობის მიგრაცია ხალხის გადაადგილება ან

Morfometriya geomorfologiyanın sahəsi, Yerin səthinin relyef formalarının göstəricilərini öyrənir (uzunluq, sahə, həcm, hündürlük...)

Morfostruktur Yerin səthinin relyefinin iri formaları, onların formalaşmasında aparıcı rol endogen proseslərdir.

Morfotektonik xəritə, onda relyef analizi ilə araşdırılmış strukturlar əks olunurlar.

Morfosikl relyefin inkişaf mərhələsi, biri-birinin qanunauyğun dəyişkən mərhələləri ilə xarakterizə olunur

Əhalinin miqrasiyası camaatın yerdəyişməsi və ya köçməsi müxtəlif müddətə

გადასახლება სხვადასხვა
ვადით.

მოქმედი ვულკანი ვულკანი,
რომელიც ამოირთქვება
მუდმივად ან პერიოდულად.

მოქმედი მენყერი მენყერი,
რომელიც ამჟამად
მოძრაობს.

მოქცევა ზღვის დონის აწევა
მცირე წყლის მომენტიდან
სრული წყლის მომენტამდე.

მოძრავი დიუნა მცენარე-
ულობით დაუმადგრებელი
ქვიშის გროვა, რომელიც
წარმოქმნილია ქარით.

მტაცებელი თავისუფლად
მცხოვრები ორგანიზმი,
რომელიც იკვებება სხვა
ცხოველებით და
მცენარეებით.

მუდმივი მზრალობა გაყინული
ქანის ფენა, რომელიც არ
დნება რამდენიმე ათეული
და ასეული წელი.

მური მოკლევადიანი წყლის
ნაკადები მთებში.

Fəaliyyətdə olan vulkan daim və
dövrəşiri püskürən vulkan

Fəaliyyətdə olan uçqun hal-
hazırda hərəkət edən uçqun

Qabarma dəniz səviyyəsinin az su
anından tam su anına qədər
qalxması

Fəaliyyətdə olan dyuna küləyin
yaratdığı, bitkilərlə bərkiməmiş
qum topası

Yirtıcı sərbəst yaşayan orqanizm
başqa heyvanlar və bitkilərlər
qidalanır.

Daim donuşluq donmuş süxur
qatı, bir neçə min və yüz illərlə
ərimir

Mur qısamüddətli su axınları
dağlarda

მუტაცია მკვეთრად გამოხატული მემკვიდრეობით ცვლილებები ორგანიზმში, რომლებიც ცვლიან მათ მორფოლოგიურ და ფიზიოლოგიურ ქცევის ნიშნებს.

მუტუალიზმი შემთხვევა, მოვლენა, როდესაც თითოეულ სახეობას შეუძლია ცხოვრება, ზრდა და გამრავლება მხოლოდ მეორესთან კავშირში.

მღვიმე მცირე სიღრმის გამოქვაბული თალისებური ჭერიით და ფართო გამოსავალით.

მღვიმეთმცოდნეობა კარსტ-მცოდნეობის ნაწილი, რომელიც შეისწავლის მღვიმეებს.

მყინვარული ტბა ტბა, რომლის ქვაბულის წარმოშობა დაკავშირებულია მყინვარის ეგზარაცულ-აკუმულაციურ მოქმედებასთან.

მცენარეთა გეოგრაფია

Mutasiya orqanizmdə aydın şəkilə ifadə olunmuş irsi dəyişənliklər, onlar morfoloji və fizioloji davranış əlamətlərini dəyişirlər.

Mutualizm hadisə, hal. Bu zaman yalnız ikinci ilə əlaqədə hər cür yaşaya, inkişaf edə və çoxala bilər.

Mağara kiçik dərinlikdə tağlı tavanı və geniş çıxışı olan mağara.

Mağaraşünaslıq karstşünaslığın hissəsi, mağaraları öyrənir.

Buzlu göl, onun çuxurunun əmələ gəlməsi buzlağın eqzarativ-akumulyativ əməllərlə əlaqədardır.

Bitkilərin coğrafiyası bitkilərin yayılmasını öyrənən elm

მეცნიერება მცენარეთა
გავრცელებაზე.

მცენარეულობის დაცვა ღონის-
ძიებათა ერთობლიობა ფი-
ტოცენოზის დაცვის მიზნით.

მძინარე ვულკანი მორფოლო-
გიურად ფორმაშენარჩუ-
ნებული ვულკანი.

მწვერვალი მთის, ქედის ან
მასივის ყველაზე მაღალი
ნაწილი.

ნაკადული მცირე ზომის, 5-6 კმ
სიგრძის მდინარე.

ნაპირი ხმელეთისა და წყალ-
სატევეების (ოკეანე, ზღვა,
ტბა, წყალსაცავი...) შეხების
კიდე.

ნატანი მყარი ნაწილაკები, რო-
მელიც გადააქვს დინებებს
მდინარეებში, წყალსაცავებ-
ში, ტბებსა და ზღვებში.

ნატანის ბალანსი სანაპირო
ზონის განსაზღვრულ უბან-
ზე ზღვის ნატანი შემოსავ-
ლის და გასავლის შეფარ-
დება.

ნატანის დეფიციტი ნატანის

Bitkilərin qorunması fitosenozun
qorunması məqsədilə tədbirlər
birliyi

Yatmış vulkan morfoloji
formasını saxlamış vulkan

Zirvə dağın, silsilənin və ya
massivin ən yüksək hissəsi.

Kiçik çay kiçik ölçülü, 5-6 km
uzunluğunda çay.

Sahil qurunun və su hövzələrinin
(okean, dəniz, göl, su
hövzəsi...) təmas səddi.

Çöküntü axınların çaylara, su
hövzələrinə, göllərə və
dənizlərə gətirdikləri möhkəm
zərrəciklər

Çöküntü balansı sahil zonasının
müəyyən sahəsində dəniz
çöküntüsü gəlişi və çıxışının
nisbəti.

Çöküntü qıtlığı sahil zonasında
çöküntünün qıtlığı

უკმარისობა სანაპირო
ზოლში

ნახევარუდაბნო ლანდშაფტის
ტიპი; ყალიბდება არიდული
ჰავის პირობებში;
გამოირჩევა უტყეობით,
მცენარეული და ნიადაგური
საფარის თავისებური
კომპლექსით.

ნეოკარსტი ნეოგენურ-მეოთ-
ხეული ასაკის კარსტი.

ნეოლითი ქვის ხანის ბოლო
საფეხური, რომელიც
შეცვალა ენეოლითმა.

**ნეოტექტონიკური მოძრაო-
ბები** დედამიწის ქერქის
უახლესი მოძრაობები.

ნეოტექტონიკური რუკა
ნეოგენ-ტექტონიკური
მოძრაობების რუკა,

ნიადაგების გამორეცხვა
პროცესი, რომლის
დროსაც ნიადაგის
ზედაპირზე მიმდინარე
წყალი აშორებს ნიადაგს
მცირე ნაწილაკებს.

ნიადაგების დამლაშება ნია-

Yarımsəhra landşaft tipi; arid
iqlim şərtlərində formalaşır;
meşəsizlik, bitki və torpaq
örtüyünün özünəməxsus
kompleksi ilə.

Neokarst neogen-dördüncü
yaşında karst

Neolit Eneoliti əvəz edən Daş
dövrünün son pilləsi

Neotektonik hərəkətlər Yerin
qabığının ən son hərəkətləri

Neotektonik xəritə neogen-
tektonik hərəkətlər xəritəsi

Torpaqların yuyulması bu zaman
torpağın səthindəki su xırda
zərrəcikləri torpaqdan
uzaqlaşdırır.

Torpaqların parçalanması
torpaqlarda həmin duzların

დაგეგმვაში იმ მარილების
დაგროვება, რომლებიც
მავნეა სასოფლო-სამეურ-
ნეო მცენარეებისათვის.

ნიადაგების დეგრადაცია ნი-
ადაგების თვისებების
თანდათანობით
გაუარესება.

ნიადაგების დეფლაცია ქარის
მიერ ნიადაგის ამგები
მასალის გადაადგილება.

ნიადაგების ეროზია წყლისა და
ქარის მიერ ნიადაგის ზედა
ნაყოფიერი ფენის
ჩამორეცხვა და სხვა
ადგილებში გადატანა.

**ნიადაგების მარილიანობის
რეჟიმი** ნიადაგების პრო-
ფილში მარილების პერიო-
დული გადაადგილება.

**ნიადაგი დედამიწის ქერქის
ზედა ფხვიერი ნაწილი,**
რომელსაც გააჩნია
ნაყოფიერება.

ნიადაგის აგროგამოფიტვა ნი-
ადაგის ნაყოფიერების
დაცემა.

toplanılması, onlar kənd
təsərrüfatı bitkiləri üçün
zərərlicidirlər.

Torpaqların deqradasiyası
torpaqların xassələrinin yavaş-
yavaş pisləşməsi.

Torpaqların deflasiyası külək
tərəfindən torpağın quruluş
materialının yerdəyişməsi.

Torpaqların erroziyası su və
küləl tərəfindən torpağın
üstünün məhsuldar qatının
yuyulması və başqa yerə
aparılması.

Torpaqların şoranlıq rejimi
torpaqların profilində duzların
dövri yerdəyişməsi.

Torpaq Yer in qabığı in
məhsuldarlığı olan üst kövrək
hissəsi

Torpağın aqro boşalması torpağın
məhsuldarlığının aşağı düşməsi

ნიში მთის ფერდობზე ან მის ძირთან სხვადასხვა ზომის ჩალრმავება.

ოაზისი ადგილი უდაბნოში, სადაც არის მცენარეულობა და წყალი.

ოკეანე წყლის უწყვეტი გარსი, რომელიც გარს აკრავს კონტინენტებსა და კუნძულებს.

ოკეანის (ზღვის) ეკოლოგიური ზონა ოკეანის ან ზღვის ზონა, რომელიც მკვეთრად განსხვავდება ბუნებრივი პირობებით მისი დანარჩენი ნაწილისაგან.

ოკეანოგენეზისი მოძრაობები, რომლებიც იწვევს ოკეანური ქვაბულების წარმოქმნას.

ოკეანური ღრმული ოკეანის ფსკერის შედარებით ვიწრო და გრძელი ჩადაბლება, რომლის სიღრმე 6000 მ-ს აღემატება.

ოპტიმუმი ყველაზე უფრო ხელსაყრელი ეკოლოგი-

Yataq dağın yamacında və ya onun dibində müxtəlif ölçülü dərinliklər.

Oazis səhrada yer, burada bitki və su vardır.

Okean suyun ardıcıl qabığı, qitələr və adaları əhatə edir

Okeanın (dənizin) ekoloji zonası okeanın və ya dənizin qalan hissəsi ilə kəskin şəkildə təbii şərtlərlə fərqləndiyi zonası

Okeanın genezisi okean mağarasının yaranmasına səbəb olan hərəkətlər

Okean dərinliyi okean dibinin nisbətən dar və uzun çökəkliyi, onun dərinliyi 6000 metrədən çoxdur.

Optimum ən əlverişli ekoloji şərtlər birliyi

ური პირობების ერთობ-
ლიობა.

ორიენტაცია სივრცეში
ადგილმდებარეობის
გარკვევა.

ოროგენეზისი მთების
წარმოშობის პროცესი.

ორონომია ცოლნის სისტემა
დედამიწის ზედაპირის
რელიეფსა და მის
წარმოშობაზე.

პალეოგეოგრაფია მეცნიერე-
ბა, რომელიც იკვლევს დე-
დამიწის გეოგრაფიული
გარსისა და მისი შემადგე-
ნელი ლანდშაფტის
განვითარების
კანონზომიერებებს.

პალეოგეომორფოლოგია
გეომორფოლოგიის
დარგი, რომელიც
სწავლობს წარსული
გეოლოგიური ეპოქების
რელიეფს

პალეოლითი ქვის ხანის ყვე-
ლაზე ხანგრძლივი და
ძველი პერიოდი. პალეო-

Orientasiya məkanda yerin
müəyyənləşdirilməsi

Orogenesis dağların əmələ gəlmə
prosesi

Oronomiya Yer in səthinin relyefi
və onun əmələ gəlməsi üzrə
bilik sistemi

Paleocoğrafiya Yer in coğrafi
qabığının və onun tərkibinin
landşaft qanunauyğunluqlarını
araşdıran elm

Paleogeomorfologiya keçmiş
geoloji dövrlərin relyefini
öyrənən geomorfologiyanın
sahəsi

Paleolit daş dövrünün ən
uzunmüddətli və qədim dövrü.
Paleolit təxminən 2 – 2,5
milyon il öncə başlanmışdır

ლითი ინყება დაახლოებით
2-2,5 მლნ. წლის წინ.

პალეორელიეფი დედამიწის
ზედაპირის გარდასული
გეოლოგიური ეპოქების
რელიეფი.

პალინოლოგია ბოტანიკისა და
პალეობოტანიკის დარგი,
რომელიც სწავლობს
მცენარეების მტვერსა და
სპორებს.

პარაზიტი მცირე ზომის
ცხოველი, იკვებება
მასპინძლის ხარჯზე.

პელიტიზაცია თიხოვანი
ქერქის შექმნა ქიმიური
გამოფიტვის შედეგად.

პესტიციდები ქიმიური
საწამლავეების ზოგადი
სახელწოდება, რომელის
გამოიყენება სოფლის
მეურნეობაში.

პიკი მთის წაწვეტებული
მწვერვალი.

პლაჟი ზღვის, მდინარის, ტბის
სანაპირო ზონის წყალზედა
ნაწილი.

Paleorelyef Yerin səthinin keçmiş
geoloji dövrlərinin relyefi.

Palinologiya botanika və
paleobotanikanın sahəsi,
bitkilərin toz və spollarını
öyrənən elm

Parazit kiçik ölçülü heyvan,
sahibinin hesabına qidalanır

Pelitizasiya gilli qabıgın
yaradılması, kimyəvi boşalma
nəticəsində

Pestisidlər kimyəvi dərmanların
ümumi adı, kənd təsərrüfatında
istifadə edilir.

Pik dağın uca zirvəsi.

Çimərlik dənizin, çayın, gölün
sahil zonasının yuxarı hissəsi.

პლაჟის კარიერი პლაჟის
უბანი, საიდანაც ნატანი
სისტემატურად და დიდი
რაოდენობით ამოღება,
როგორც საშენი მასალა.

პლატო მაღალი, ბრტყელი ან
ტალღოვანი ვაკე,
რომელიც განლაგებულია
თითქმის ერთ ღონეზე და
მკაფიოდ გამოხატული
კალთებით გამოყოფილია
მიმდებარე სივრცისაგან.

პოპულაცია გარკვეულ ტერი-
ტორიაზე გავრცელებული
ერთი სახეობის ინდი-
ვიდთა ერთობლიობა.

პოპულაციის რიცხოვნება
პოპულაციაში ზრდასრულ
ინდივიდთა რაოდენობა.

პოპულაციური აფეთქება
რომელიმე ინდივიდის ან
სახეობის მკვეთრი
რიცხოზრდივი ზრდა.

პროდუცენტები მცენარეები,
რომლებიც არაორგანული
ნივთიერებებიდან
წარმოქმნიან ორგანულს.

Çimərlik karxanası çimərlik
sahəsi, buradan çöküntü
mütəmadi və böyük miqdarda,
inşaat materialı kimi götürülür

Plato yüksək, maili və ya dalğavarı
dərə, demək olar ki, bir
səviyyədə və aydın şəkildə
ifadə edilmiş ətkərlə
yaxınlıqdakı məkandan
ayrılmışdır.

Populyasiya müəyyən ərazidə
yayılmış bir növ fərdlər birliyi

Populyasiya sayı populyasiyada
yetkin fərdlərin sayı

Populyasiya partlayışı hər hansı
bir fərdin və ya növün kəskin
şəkildə say artımı

Produsentlər qeyri-üzvi
maddələrdən qzvi maddələr
yaradan bitkilər

პულპა ქანის ფხვიერი მასალის ნარევი წყალთან.

ჟანგბადიანი წყლები შეიცავენ თავისუფალ ჟანგბადს.

ჟეოდი სიცარიელე მაგმურ ქანებში, შევსებული რომელიმე მინერალით.

რეაკლიმატიზაცია რომელიმე სახის ხელოვნური დაბრუნება ძველ ადგილზე.

რეგენერაცია ტექტონიკური პროცესი, რომელიც კონსოლიდაციის საპირისპიროა და მდგომარეობს ტექტონიკური მოძრაობების გააქტიურებაში

რეგიონალური მონიტორინგი დაკვირვება რომელიმე რეგიონის პროცესებსა და მოვლენებზე.

რეგიონი დიდი ტერიტორიული ერთეული.

რეგიონული ატლასი სახელმწიფოს ნაწილის, კონტინენტებისა და ოკეანეების ატლასები.

რეგრესია ნაპირებიდან ზღვის

Pulpa süxurun kövrək materialının su ilə qarışığı

Oksigenli sular sərbəst oksigeni əhatə edirlər

Jeoda maqmatik süxurlarda boşluq, hər hansı bir minerallarla doldurulmuşdur.

Reaklimatizasiya hər hansı bir növün keçmiş yerinə süni qayıdışı

Regenerasiya tektonik proses, konsolidasiyanın əksidir və tektonik hərəkətlərin aktivləşdirilməsindən ibarətdir.

Regional monitoring hər hansı bir regionun prosesləri və hadisələrinin müşahidə edilməsi

Region böyük ərazi vahidi

Regionun atlası dövlətin hissəsinin, qitələrin və okeanların atlası

Regresiya dənizin sahillərdən yavaş çəkilməsi

ნელი უკუსვლა.

რემონტი ბუნებრივად დაცული ტერიტორია შეკვეთილი რეჟიმით.

რეკრეაცია ჯანმრთელობის და პრომისუნარიანობის აღდგენა ბუნების წიაღში ან ტურისტული მოგზაურობის დროს.

რეკულტივაცია ნიადაგების ნაცოფიერების და მცენარეული საფარის ხელოვნური აღდგენა.

რელაქსაცია დაძაბულობის შემცირება, შესუსტება.

რელიეფის ასაკი რელიეფის ან მისი ცალკეული ფორმების წარმოშობის მომენტიდან გასული დრო.

რელიეფის რუკები ასახავენ დედამიწის ზედაპირის ხმელეთისა და ზღვის ფსკერის, აგრეთვე სხვა ციური სხეულების ზედაპირების მოყვანილობას.

Rezervat sifarişli rejimlə təbii qorunan ərazi

Rekreasiya sağlamlığın və əmək qabiliyyətinin bərpası, təbiətin qoynunda və ya turistik yürüş zamanı

Rekultivasiya torpaqların münbitliyinin və bitki örtüyünün süni bərpası.

Relaksasiya gərginliyin azaldılması, boşalma

Relyefin yaşı relyefin və ya onun ayrı-ayrı formalarının əmələ gəlməsi anından keçən vaxt

Relyefin xəritələri yerin səthinin quru və dəniz dibinin, eləcə də başqa səma cisimlərinin səthlərinin görüntüsünü təsvir edirlər.

რიფი ზღვის ფსკერის წყალ-ზედა ან წყალქვეშა მკვეთრი ამალღება წყალ-მარჩხ ადგილებში, რომელიც აფერხებს ნაოსნობას.

რკინიანი წყლები წყლები რკინის გაზრდილი შემცველობით.

რკინის ბაქტერიები ბაქტერიები, რომლებიც უანგავენ რკინის ქვეყანგის მარილებს.

სამეურნეო - სასმელი წყლები ბუნებრივი წყლები, რომლებიც გამოიყენება სასმელად და სამეურნეო წყალმომარაგებისათვის.

სამკურნალო წყლები სამკურნალო თვისებების ბუნებრივი წყლები.

სანაპირო სასაზღვრო ზოლი ხმელეთსა და ზღვას შორის

სანაპირო ზონა მოიცავს სამგეომორფოლოგიურ ელემენტს: ნაპირს, წყალქვეშა

Rif dəniz dibinin suüstü və ya sualtı kəskin yüksəkliyi, gəmiçiliyə maneəçilik yaradır.

Dəmirli sular dəmir tərkibli sular

Dəmir bakteriyaları dəmir yarımturnşusu duzlarını turnşudan bakteriyalar

İçməli təsərrüfat suları təbii sular, onlar içmək üçün və təsərrüfatın su təchizatı üçün istifadə olunurlar.

Müalicəvi sular müalicəvi xassələrin təbii suları

Sahil quru və dəniz arasında sərhəd xətti

Sahil zolağı üç geomorfoloji elementləri təşkil edir: sahili, su altı yamacları və çimərliyi

ფერდობს და პლაუს.

სანაპირო ხაზი ხმელეთთან შეხების გასწვრივ მრავალწლიური საშუალო ზღვის დონე.

სეკრეგაცია ცინულის სუფთა კრისტალების წარმოშობა ტენიანი და წყლით გაჯერებული ქანების გაყინვით.

სეისმოგრაფი ხელსაწყო, რომლის საშუალებითაც ხდება მიწისძვრებით გამოწვეული რყევის ჩანერა.

სეისმოლოგია გეოფიზიკის დარგი, რომელიც სწავლობს მიწისძვრებს და მასთან დაკავშირებულ მოვლენებს.

სეისმური მენყერი წარმოიშობა მიწისძვრის შედეგად.

სეისმურობა განსაზღვრული ინტენსივობის მიწისძვრის შესაძლებლობა და პერიოდულობა.

სელენომორფოლოგია მეცნიერება მთვარის ზედა-

Sahil xətti quru ilə təmas boyunca çoxillik orta dəniz səviyyəsi

Seqreqasiya buzun təmiz kristallarının əmələ gəlməsi rütubətli və su ilə doymuş süxurların dondurulması ilə.

Seysmoqraf cihaz, onun vasitəsilə zəlzələlərin səbəb olduğu təkan yazılıq

Seysmologiya geofizika sahəsi. Zəlzələ və onunla əlaqədar hadisələri öyrənir

Seysmik sürüşmə zəlzələ nəticəsində yaranır.

Seysmiklik müəyyən intensivlikdə zəlzələ imkanı və dövriliyi

Selenomorfologiya Ayın səthinin relyefi haqqında elm

პირის რელიეფის შესახებ.

სერი ვინრო, გაჭიმული, ამაღლებული რელიეფი ან ბორცვების ჯაჭვისებური მწკრივი.

სეტყვა წლის თბილი პერიოდის მყარი ნალექი, რომელიც მოდის ციხულის არათანაბარი ფორმის პატარა ნაწილაკებით, ზომით 5-დან 55 მმ-მდე.

სიმკვრივე ქანის მასის მყარი ნაწილაკების შეფარდება მის მოცულობასთან.

სპელეოგენეზისი კარსტული მღვიმეების ჩამოყალიბების კანონზომიერებათა დასაბუთება.

სპელეოკლიმატი მღვიმეების კლიმატი.

სპელეომორფოლოგია მღვიმეების მორფოლოგია.

სტალაგმიტი კარსტული მღვიმის ფსკერზე კონუსისებურ სვეტად აღმართული წარმონაქმნი.

სტალაგნატი სტალაქტიტისა

Təpəcik ensiz, sıxılmış, yüksək relyef və və təpələrin zəncirəbənzər sırası.

Dolu ilin isti fəslində bərk yağıntı, qeyri-bərabər buz formasının kiçik zərrəciklərlə, 5-dən 55 mm-ə qədər ölçüdə.

Möhkəmlik süxur kütləsinin möhkəm zərrəciklərinin nisbəti onun həcmi ilə.

Speleogenezis karst mağaralarının formalaşdırılmasının qanunauyğunluqlarının əsaslandırılması.

Speleoiqlim mağaraların iqlimi.

Speleomorfologiya mağaraların morfologiyası

Stalaqmit karst mağarasının dibində konusabənzər sütunda yüksəkliyə qalxan törəmə

Stalaqnat stalaktit və stalaqmit birləşmələrlə alınmış dəstə

და სტალაგმიტის
შეერთებით მიღებული
კოლონა.

სტალაქტიტი კარსტული
მღვიმის ჭერიდან
ჩამოზრდილ-ჩამოგრძელებული
სხვადასხვა ფორმის
ნაღვენთი.

სტიქიური უბედურება დამანგრეველი
ბუნებრივი მოვლენა, რომელიც
ინვეს ადამიანის მსხვერპლს და
მოაქვს დიდი მატერიალური
ზარალი.

სუსპენზია ქანის მექანიკური
წვრილი ნაწილაკები
წყალში.

ტაიგა ამერიკისა და ევრაზიის
ჩრდილოეთი ნაწილი,
სადაც ფართო ზოლადაა
გადაჭიმული მარადმწვანე
წიწვიანი ტყეები.

ტაფობი სხვადასხვა წარმოშობის
განსხვავებული
მორფოლოგიისა და
სიდიდის ბრტყელძირიანი
ჩადაბლება.

Stalaktit karst mağarasının
tavanından asılmış müxtəlif
formalı mumlar

Təbii fəlakət uçurducu təbii
hadisə, insan tələfatına səbəb
olan və çoxlu maddi zərər verən

Suspenziya suda süxurun mexaniki
xırda zərrəcikləri

Tayqa Amerika və Avrasiyanın
şimal hissəsi, burada
həmişəyaşıl iynəli meşələr geniş
zolaqlarla yayılmışdır.

Plato (yayla) müxtəlif mənşəli
fərqli morfologiya və
böyüklükdə maili dibli
çökəklik.

ტერასა ხეობებში, ტბებისა და ზღვების სანაპიროებზე არსებული ბუნებრივი საფეხურები, რომლებსაც გააჩნიათ ბაქანი.

ტექნოსფერო დედამიწის ქერქის ზონა, რომლის ფარგლებშიც მიმდინარეობს ადამიანის საინჟინრო საქმიანობა.

ტექტონიკა გეოლოგიის დარგი, რომელიც სწავლობს დედამიწის ქერქის სტრუქტურებს.

ტექტონიკური რუკა ასახავს დედამიწის ქერქის სტრუქტურებს და მათ განვითარებას.

ტექტონოსფერო დედამიწის გარე გარსი, რომელიც მოიცავს ქერქსა და ზედა მანტიას.

ტოპოგრაფია გეოდეზიის დარგი, რომელიც სწავლობს დედამიწის

Terasa ağaçlıqlarda, göllərdə və dənizlərin sahillərində mövcud təbii pillələr, onların pillələri var.

Texnosfer Yerin qabığının zonası, onun çərçivəsində də insanın mühəndislik fəaliyyəti davam edir.

Tektonika geologiyanın sahəsi, Yerın qabığının strukturlarını öyrənir.

Tektonik xəritə Yerın qabığının strukturlarını və onların inkişafını təsvir edir.

Tektonosfer Yerın xarici qabığı, qabıqdan və yuxarı mantiyadan ibarətdir.

Topoqrafiya geodeziyanın sahəsi, Yerın səthini, onun ölçüsünü və planını və ya xəritədə təsviri üsullarını öyrənir.

ზედაპირს, მისი გამოშვებისა და გეგმაზე ან რუკაზე გამოსახვის ხერხებს.

ტოპოგრაფიული რუკა ზოგადი გეოგრაფიული რუკა, რომელზეც დეტალურად არის გამოსახული ადგილის ბუნებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური ობიექტები.

ტორფის წყლები ჭაობიანი ტორფის წყალი.

უბე ოკეანის (ზღვის) ნაწილი, რომელიც შეჭრილია სიღრმეში ხმელეთისაკენ.

უღაბნო ლანდშაფტის ზონალური ტიპი ძლიერ მეჩხერი და გაღარიბებული ფიტოცენოზებით.

ულელტეხილი ეედის ან მთის მასივის გადასასვლელად მოხერხებული, ყველაზე დაბალი ადგილი.

ფენოლოგია მეცნიერების დარგი, რომელიც შეისწავლის ბუნების სხვადასხვა მოვლენის სეზონურ ცვა-

Topografik xəritə ümumi coğrafi xəritə, onda ətraflı olaraq yerin təbii və sosial-iqtisadi obyektləri təsvir olunmuşdur.

Torf suları bataqlıq torf suları

Buxta okeanın (dənizin) hissəsi, dərinədə quruya birləşmişdir.

Səhra landşaftın zonal tipi, nadir və yoxsul fitosenozlarla.

Aşırım silsilənin və ya dağ massivinin keçilməsi üçün əlverişli, ən alçaq yer.

Fenologiya elmin sahəsi, təbiətin müxtəlif hadisəsinin mövsüm dəyişkənliyini öyrənir.

ლებადობას.

ფიზიკური გეოგრაფია გეოგრაფიული მეცნიერების სისტემა, რომელიც კომპლექსურად იკვლევს დედამიწის გეოგრაფიულ გარსს.

ფიზიოგრაფია მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის დედამიწის ზედაპირის სამთავარ ფიზიკურ დანაყოფს - ხმელეთს, ატმოსფეროსა და ოკეანეებს.

ფლატე ფერდობის გაშიშვლებული უბანი მცენარეული და ნიადაგის საფარის გარეშე.

ქანი მინერალის ბუნებრივი აგრეგატი მეტნაკლებად მუდმივი მინერალოგიური და ქიმიური შემადგენლობით.

ქანის სტრუქტურა ქანის წყობის თავისებურება.

ქარბორბალა ქარბორბალა, რომელიც მოძრაობს ქვემოდან ზემოთ.

ქარის ძალა (ქარის სიჩქარე)

Fiziki coğrafiya coğrafi elm sistemi, Yerin coğrafi qabığını kompleksli şəkildə araşdırır

Fizioqrafiya Yerin səthinin üç əsas fiziki bölgüsünü öyrənir – qurunu, atmosferi və okeanları.

Uçurum yamacın çıpaqlaşdırılmış sahəsi, bitki və torpaq örtüyü xaricində.

Süxur mineral təbii aqreqat, daim mineraloji və kimyəvi tərkibi ilə.

Süxurun strukturu süxurun quruluşunun xüsusiyyəti.

Qasırga aşağıdan yuxarı hərəkət edən qasırga.

Küləyin gücü (küləyin sürəti) ballarla ifadə edilən küləyin

ქარის სიჩქარე გამოსა-
ხული ბალებში.

ქელი ხაზობრივად გადაჭიმუ-
ლი რელიეფის ფორმა,
ურთიერთსაწინააღმდეგოდ
დახრილი
ფერდობებით.

ქვეყნის ნაწილები დედამიწის
ხმელეთის ისტორიულად
ჩამოყალიბებული რეგი-
ონები, რომლებიც მოი-
ცავენ კონტინენტებს ან მათ
ნაწილებს ახლომდებარე
კუნძულებითურთ. ესენია:
ევროპა, აზია, აფრიკა,
ამერიკა, ავსტრალია და
ანტარქტიდა.

ქვიშა სხვადასხვა პეტროგ-
რაფიული შედგენილობის
დანალექი ფხვიერი ქანი.

ქვიშიანი უდაბნო უდაბნოს ტიპი
ქვიშიანი ზედაპირით.

ქვიშის დიუნა ქარის მიერ
მოტანილი ქვიშიანი
ბორცვი ან გორაკი.

ქიმიური ნალექები ნალექები,
რომლებიც გამოიყოფა

sürəti.

Dağ silsiləsi xətlə birləşmiş relyef
forması, bir-birinin əksinə
əyilmiş yamaclarla.

Ölkənin hissələri Yerın quru
hissəsinin tarixi
formalaşdırılmış regionları,
qitələrdən və ya onların
hissələrindən, yaxınlıqdakı
adalar daxil olmaqla
ibarətdir. Bunlardır: Avropa,
Asiya, Afrika, Amerika,
Avstraliya və Antarktida.

Qum müxtəlif petroqrafik tərkibli
çöküntü kövrək süxur

Qumlu səhra qumlu səthi ilə səhra
tipi

Qum dyunası külək tərəfindən
gətirilmiş qumlu təpəcik

Kimyəvi çöküntülər maye-dən
kimyəvi və biokimyəvi reaksiya
nəticəsində alınan çöküntülər

ხსნარიდან ქიმიური და
ბიოქიმიური რეაქციის
შედეგად.

ღარტაფი რელიეფის წაგრძე-
ლებული, უარყოფითი ფო-
რმა დამრეცი ფერდობე-
ბით.

ღვარცოფვამტარი ღვარცო-
ფული ნაკადების გამტარი
ჰიდროტექნიკური ნაგე-
ბობა.

ღვარცოფი ტალახიანი ან ქვა-
ტალახიანი ნაკადი, რომე-
ლიც წარმოიშობა მეტნი-
ლად ჭარბი წვიმებისა და
ინტენსიური თოვლდნობის
პირობებში.

ღვარცოფის კერა ღვარცოფის
აუზის ნაწილი, რომელშიც
მიმდინარეობს მყარი ფაზის
ფორმირება.

ღია ზღვა ზღვა სანაპირო
ზონის იქით.

ღია ნაპრალები ნაპრალები
ღია კედლებით.

ღორღი ფხვიერი, მსხვილ-
ნატეხივანი, თითქმის

Dərə, çuxur relyefin uzunsov,
mənfi formal əyri yamacları ilə.

Palçıq seli keçiricisi palçıq seli
axınının keçirici hidrotexniki
qurğu.

Palçıq seli palçıqlı və ya daş-
palçıqlı axın, gur yağışlar və
intensiv qar əriməsi şərtlərində
əmələ gəlir

Palçıq seli ocağı sel hovuzunun
hissəsi, onda bərkimə dövrünün
formalaşdırılması baş verir

Açıq dəniz sahil zonasının o biri
tərəfində dəniz

Açıq yarıqlar açıq divarları olan
yarıqlar

Çınqıl kövrək, iri parçalı,
işlənilməmiş süxur

დაუმუშავებელი ქანი.

ღრმა ზღვა ზღვა, რომელშიც ქარის ტალღების გავრცელება არ შეიზღუდება მისი სიღრმით.

ღრმული ტექტონიკური წარმოშობის ჩადაბლება.

ყელი სრუტე, რომელიც აერთებს უბეს ან შიდა ზღვას გარე ზღვასთან.

ყინული წყალი კრისტალურ მდგომარეობაში.

ყორღანი იზოლირებული მრგვალი, 50 მეტრამდე სიმაღლის მაღლობი ვაკეზე.

შახტი სამთო მრეწველობის სანარმოო ერთეული, რომლის საშუალებითაც ხდება სასარგებლო ნამარხების მოპოვება.

შელფი კონტინენტის ზღვით დაფარული ნაწილი, რომელიც გარს არტყია სანაპირო ხაზიდან 300 მ. სიღრმემდე – კონტინენტის კიდე-მდე.

შენაკადი ნაკადი, რომელიც

Dərin dəniz küləyin dalğalarının yayılması onun dərinliyi ilə məhdudlaşdır

Çökək tektonik mənşəli çuxur

Boğaz buxtanı və ya daxili dənizi xarici dənizlə birləşdirir

Buz kristal vəziyyətdə su

Təpə təcrid olunmuş dəyirmi, 50 metrə qədər yüksəklik

Mədən dağ sənayesinin vahidi, onun vasitəsilə faydalı qazıntılar əldə edilirlər.

Şelf qitənin dənizlə örtülü hissəsi, sahil xəttindən 300 m dərinliyindən – qitənin kənarına qədər mühasirə olunur

Qol daha böyük axına və ya gölə birləşən axın

ერთვის უფრო დიდ ნაკადს
ან ტბას.

შერეული ზვავი ფხვიერი და
კლდოვანი ქანების ჩამო-
ნაზვავი.

შერჩევითი ჭერა ცხოველების
შერჩევითი ჭერა განსაზ-
ღვრული დანიშნულების
მიხედვით.

შესართავი მდინარეში, ზღვაში,
ტბაში (წყალსაცავში)
შერთვის ადგილი.

შტორმი ხანგრძლივი, ძალიან
ძლიერი ქარი, 20-25 მ/წმ
სიჩქარით. იწვევს ძლიერ
ღელვას ზღვაზე.

შუამდინარეთი მეზობლად
მდებარე ორ მდინარეს
შორის მოთავსებული
ტერიტორია.

ჩამონაშალი ღორღის
გროვები ფერღობების
ძირის გასწვრივ.

ჩამქრალი ვულკანი ვულკანი,
რომელიც მოკლებულია
აქტიურობის ნიშნებს.

ჩანჩქერი წყლის ვარდნა

Qarışıq uçqun kövrək və qayalı
süxurların sürüşməsi

Seçimli tutma heyvanların seçimli
tutulması, müəyyən təyinatın
əsasında

Mənsəb çayda, dənizdə, göldə (su
hövzəsində) birləşmə yeri.

Fırtına uzunmüddətli, çox güclü
külək, 20-25 m.san (72-90
km/saat) sürətlə. Dənizdə güclü
təlatümə səbəb olur.

Mesopotamiya iki qonşu çay
arasında yerləşmiş ərazi.

Töküntü çınqıl topaları, yamac
dibləri boyunca olur

Sönmüş vulkanlar aktivlik
əlamətləri olmayan vulkan

Şələlə sıldırım pillədən çayın
məcrasına suyun tökülməsi

მდინარის კალაპოტში
შვეული ან ციცაბო
საფეხურიდან.

ცივი წყლები წყლები ტემპერატურით 4 გრადუსიდან 20 გრადუსამდე.

ციკლონი მსხვილმასშტაბიანი, გრიგალისებური ხასიათის ატმოსფერული მოძრაობა, რომელიც დაკავშირებულია დაბალ ატმოსფერულ წნევასთან.

ცუნამი ტალღა, რომელიც წარმოიქმნება ზღვის ფსკერზე მიწისძვრის და ვულკანური ამოფრქვევის დროს.

ცხოველთა გეოგრაფია მეცნიერება ცხოველთა სახეების გავრცელების კანონებზე.

წყალგამყოფი ხაზი, რომელიც ყოფს ზედაპირულ ნაკადს ორი ურთიერთსაწინააღმდეგო მიმართულებით.

წყალდიდობა ყოველწლიურად განმეორებადი მდი-

Soyuq sular 4 dərəcədən 20 dərəcəyə qədər temperaturda sular

Siklon irimiqyaslı, qasırğa xarakterli atmosfer dövranı, aşağı atmosfer təzyiqi ilə əlaqədardır

Sunami dənizin dibində zəlzələ və vulkan püskürməsi zamanı yaranan dalğa

Heyvanların coğrafiyası heyvan növlərinin yayılma qanunları haqqında elm

Suayırıcı səthi axını iki qarşılıqlı istiqamətə ayıran xətt

Daşqın hər il təkrar olunan çay suyunun uzunmüddətli və mühüm artması

ნარის წყლიანობის ხანგრძლივი და მნიშვნელოვანი მატება.

წყალმარჩხოვა ოკეანეებისა და ზღვების ფსკერის რელიეფის ანეული ადგილები სიღრმის უეცარი შემცირებით.

წყალმოხმარება წყლის მოხმარება წყლის ობიექტიდან ან წყალმომარაგების სისტემიდან.

წყალმცენარეები მცენარეები, რომლებიც იზრდებიან წყალში.

წყალსადინარი კალაპოტში დენადი წყალი (რუ, ნაკადული და სხვა).

წყალსაზომი ხელსაწყო, რომელიც გვიჩვენებს გამდინარე წყლის რაოდენობას მოცემულ კონტურში.

წყალსატევი წყლის დაგროვება ხელოვნურ ან ბუნებრივ ქვაბულში.

წყალსაცავი ხელოვნური წყალსატევი, რომელიც

Dayazlıq okean və dəniz dibi relyefinin dikəlmiş yerləri, dərinliyin qəfil azalması ilə.

Su istifadəsi su obyektı və ya su təchizatı sistemindən suyun istifadəsi

Su bitkiləri suda yetişən bitkilər

Qol məcrada axan su (bulaq, kiçik çay və s.)

Suölçən axan suyun verilən konturda miqdarını göstərən vasitə

Hovuz suyun süni və təbii xəndəkdə yığılması

Su anbarı süni hovuz, çay dərəsində bəndin tikilməsi nəticəsində yaranır.

წარმოიქმნება მდინარის ხეობაში კაშხლის აგების შედეგად.

წყალშემკრები აუზი ფართობი, საიდანაც ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლები ჩაედინება მდინარეში, ტბაში ან ზღვაში.

წყარო მიწისქვეშა წყლის კონცენტრირებული ბუნებრივი გამოსავალი უშუალოდ მიწის ზედაპირზე ან წყლის ქვეშ.

წყაროს ჭაობი წარმოიშობა და იკვებება ატმოსფერული და წყაროს წყლებით.

წყვეტილი მდინარე მდინარე, რომლის კალაპოტის გასწვრივ ერთმანეთს ენაცვლება მონაკვეთები ზედაპირული და მიწისქვეშა დინებებით.

წყლის აერაცია წყლის უანგბადით გამდიდრების პროცესი.

წყლის ბაქტერიოლოგიური ანალიზი წყალში ბაქ-

Suyıǵan hovuz səthi və yeraltı suların çaya, gölə və ya dənizə axdığı sahə

Bulaq yeraltı suyun konsentrasiya olmuş təbii çıxışı birbaşa torpağın səthinə və ya suyun altına.

Bulaq bataqlığı atmosfer və bulaq suları ilə yaranır və qidalanır

Qeyri-sabit çay onun məcrası boyunca səthi və yeraltı axınlarla sahələr bir-birini əvəz edirlər

Suyun aerasiyası suyun oksigenlə zənginləşməsi prosesi

Suyun bakterioloji analizi suda bakteriyaların miqdarının müəyyənləşdirilməsi

ტერიების რაოდენობის
განსაზღვრა.

წყლის ბიოლოგიური ანალიზი წყალში მცენარეული და ცხოველური მიკროორგანიზმების რაოდენობის განსაზღვრა.

წყლის გემო წყლის თვისება, რომელიც დამოკიდებულია მასში გახსნილ მარილებსა და აირებზე.

წყლის რესურსები მიწისზედა და მიწისქვეშა წყლების რაოდენობა.

წყლის სიმკვრივე წყლის მასა, რომელიც იმყოფება მისი ერთეულის მოცულობაში.

წყლის ტუტეობა წყლის თვისება, განპირობებულია მასში სუსტი მჟავების ანიონების არსებობით.

ჭაბურღილი ბურღით შესრულებული ვერტიკალური სამთო ნამუშევარი.

ჭალა მდინარის კალაპოტის მომიჯნავე ვაკე ზედაპირის მქონე ადგილი, რომელიც

Suyun bioloji analizi suda bitki və heyvani mikroorqanizmlərin miqdarının müəyyənləşdirilməsi

Suyun dadı, onda həll edilmiş duzlar və qazlardan asılı olan suyun xassəsi

Su sərvətləri yeraltı və yerüstü suların miqdarı

Suyun bərkliyi suyun kütləsi, onun vahidinin həcmində olur.

Suyun qələviliyi onda zəif turşuların anionlarının olması səbəb olduğu suyun xassəsi

Quyu qazma ilə yerinə yetirilmiş şaquli mədən işləri

Çaybasar çayın məcrası ilə kəşişən dərə səthində yer, çoxlu su və ya daşqınla basılır

დიდი წყალდიდობისას
იტბორება

ჭაობის მცენარეულობა მცენარეთა ერთობლიობა განვითარებული ჭარბტენიან ნიადაგებზე.

ჭაობის წყლები ჭაობიან ნალექებთან დაკავშირებული წყლები.

ჭორომი მდინარის კალაპოტის თხელწყლიანი, ქვიანი ან კლდოვანი უბანი.

ხეობა მდინარის ეროზიული მოქმედების შედეგად გამოქმუშავებული რელიეფის წაგრძელებული უარყოფითი ფორმა, რომლის ძირი ნაწილობრივ მდინარის კალაპოტს უკავია.

ჰაერის ტენიანობა ჰაერში წყლის ორთქლის შემცველობა.

ჰავა ამა თუ იმ ადგილისათვის დამახასიათებელი მეტეოროლოგიური ელემენტების ერთობლიობა.

ჰელოფიტები ჭაობის მცენარე-

Bataqlıq bitkiləri bitkilər vəhdəti bataqlıq rütubətli torpaqlarda inkişaf edir

Bataqlıq suları bataqlıq çöküntüləri ilə əlaqədar sular

Çayın kəndarı çay məcrasının əzsulu, daşlı və ya qayalı sahəsi

Ağaclıq çayın erroziya fəaliyyətinin nəticəsində işlənmiş relyefin uzadılmış mənfəi forması, onun dibini qismən çay məcrasını tutur

Havanın rütubəti havada su buxarının tərkibi

İqlim bu və ya digər yer üçün xarakterik meteoroloji elementlərin vəhdəti

Helofitlər bataqlıq bitkiləri

რები.

ჰიბრიდიზაცია ორი ან რამდენიმე სახეობის განსხვავებული მემკვიდრეობითი ნიშან-თვისებების მქონე ფორმების შეჯვარება.

ჰიდრობიონტი ორგანიზმები, რომლებიც ცხოვრობენ წყალში.

ჰიდროგეოლოგია მეცნიერება მიწისქვეშა წყლების შესახებ.

ჰიდროგეოქიმია მეცნიერება ქიმიური ელემენტებისა და მათი შენაერთების მიგრაციის შესახებ ბუნებრივ წყლებში.

ჰიდროგრაფი წყლის ხარჯის ცვლილებების გრაფიკი წლის დროის რომელიმე მონაკვეთში.

ჰიდროლინამიკა მეცნიერება სითხეების მოძრაობის შესახებ გარე ძალების ზემოქმედებით.

ჰიდროლოგია მეცნიერება მიწისქვეშა წყლებზე.

Hibridləşdirmə iki və ya bir neçə növ fərqli irsi əlamətləri olan formaların çarpazlaşdırılması

Hidrobiont suda yaşayan orqanizmlər

Hidrogeologiya yeraltı sular haqqında elm

Hidrogeokimya təbii sular da kimyəvi elementlər və onların birləşmələrinin miqراسiyası haqqında elm

Hidroqraf su hesabına dəyişkənliklərin qrafiki ilin hər hansı bir parçasında

Hidrodinamika xarici qüvvələrin təsiri ilə mayelərin hərəkəti haqqında elm

Hidrologiya yeraltı sular haqqında elm

ჰიდროლოგია მეცნიერება
ჰიდროსფეროს შესახებ.

ჰიდრომექანიკა მექანიკის
ნაწილი, რომელიც
სწავლობს სითხეების
მოძრაობის კანონებს.

ჰიდროსფერო დედამიწის
წყვეტილი წყლიანი გარსი,
რომელიც განლაგებულია
ატმოსფეროსა და
დედამიწის მყარ ქერქს
(ლითოსფეროს) შორის.

ჰიდროფიტები წყალხმელეთა
მცენარეები.

ჰიდროქიმია მეცნიერება ბუნებ-
რივი წყლების ჰიდროქიმი-
ის შესახებ.

Hidrologiya hidrosfer haqqında
elm

Hidromexanika mayelərin hərəkət
qanunlarını öyrənən mexanika
hissəsi

Hidrosfer atmosfer və yerin
möhkəm qabığı (litosfer)
arasında yerləşən yerin qeyri-
sabit sulu qişası

Hidrofitlər quru-su bitkiləri

Hidrokimya təbii suların
hidrokimyası haqqında elm

